

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 70:

Forslag til folketingsbeslutning om at afskaffe modersmålsundervisning i den danske folkeskole.

Af Christian H. Hansen (DF) m.fl.
(Fremsat 20/1 2000).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Margrethe Vestager):

Tirsdag den 21. april 1998 satte Folketingets formand et næsten enslydende beslutningsforslag til behandling. Forslaget, som var benævnt B 16, var stillet af Fremskridtspartiet. Jeg kan i det store og hele henholde mig til, hvad jeg sagde i mit indlæg ved den lejlighed, og til, hvad mine forgængere sagde ved de tidligere lejligheder, hvor tilsvarende forslag har været fremsat.

Men jeg vil nu alligevel konstatere, at bemærkningerne til det foreliggende forslag nok kan fortjene at få nogle ord med på vejen. De går, som jeg læser dem, ud på at afskaffe undervisningen i dansk som andetsprog, og ikke, som forslaget egentlig lyder, på at afskaffe modersmålsundervisningen i den danske folkeskole. Derfor få ord som bidrag til forhandlingerne.

Det fremgår af bemærkningerne, at forslagsstillerne synes at lide af den vrangforestilling, og jeg citerer, at »den eksisterende folkeskolelov tillader, at dansk kun er andetsprog for børn med en anden etnisk baggrund end dansk.« Jeg vil gerne understrege, at folkeskoleloven hverken kan tillade – eller forbyde for den sags skyld – indbyggerne i dette land at tale et bestemt sprog i deres hjem og i familierne. Det siger vel nærmest sig selv.

Lige så naturligt er det, at der skal undervises på dansk i skolen. Dansk er undervisningssproget i den danske folkeskole. Sådan er det, og sådan skal det være. Men ikke alle børn kan tale og forstå dansk perfekt, når de møder skolen første gang. Disse børn har et andet modersmål som børn af forældre, der har et andet, oprindeligt sprog eller et andet nationalsprog end dansk, og derfor bliver dansk disse børns andetsprog, og det kan man naturligvis ikke lov-give sig væk fra.

I folkeskoleloven er der siden 1996 ved en lovændring anvendt udtrykket »dansk som andetsprog for tosprogede elever«. Det udtryk refererer selvfølgelig ikke til nedprioritering af dansk som sprog eller som fag i folkeskolen. Udtrykket svarer til den almindeligt anvendte internationale terminologi og henviser til det forhold, at barnet i sit hjem som det første sprog har mødt et sprog, der ikke er dansk, og dette barns første kontakt med det omgivende samfund er den første kontakt med det danske sprog. Måske kommer den kontakt først i gang, når eleven møder op i skolen, men bestræbelsen er jo, at barnet møder det danske sprog på et langt tidligere tidspunkt, og det er jo faktisk også tilfældet for ganske, ganske mange.

For at hjælpe disse børn og deres familier i gang med at lære det danske sprog fik folkeskoleloven som bekendt i 1996 tilføjet nogle bestemmelser i § 4 a om en målrettet indsats med henblik på, at børnene kunne lære dansk i daginstitutioner eller i særlige sprogstimulerings tilbud for de børn, som ikke er optaget i en daginstitution.

Hvis skolelederen vurderer, at den tosprogede elev ved optagelsen i folkeskolen har behov for det, skal skolen henvise eleven til særlig undervisning i dansk som andetsprog. Hvis de kan deltage i klassens almindelige undervisning, men alligevel har brug for særlig støtte, henvises de til supplerende undervisning i dansk som andetsprog. Hvis deres kendskab til dansk ikke er tilstrækkeligt til, at de kan deltage i den almindelige klasses undervisning, så henvises de til en modtageklasse eller lignende.

Vi taler altså ikke om en nedprioritering af danskundervisningen, men om en ekstra, særligt tilrettelagt undervisning i dansk.

Tilbudet til tosprogede elever om undervisning i deres modersmål er også et tilbud om ekstraundervisning. Undervisningen kan omfatte 3-5 ugentlige timer, som normalt gives uden for elevernes almindelige undervisningstid, og som også kan ske på lørdage. Denne ret tilhører tilkommer børn, som har et andet modersmål end dansk. Det betyder, at de kommer fra et hjem, hvor sproget er et andet end dansk, og herved forstås, at mindst én af forældrene er tilflyttet fra udlandet og ikke er dansktalende, samt at det umiddelbare talesprog mellem forældrene og i forhold til barnet er et andet sprog end dansk.

I dag omfatter modersmålsundervisningen ca. 15.000 børn, hvilket svarer til ca. en tredjedel

af de børn, der er berettiget til tilbudet. Undervisningen har som formål, at eleverne vedligeholder og udvikler deres kendskab til modersmålet og til forholdene i forældrenes hjemland eller til deres eget oprindelsesland, hvis det drejer sig om elever, der er født uden for Danmark.

Modersmålsundervisning er ikke, som forslagsstillerne angiver i bemærkningerne, en hindring for, at børnene lærer det danske sprog. Vores viden på det her område tilsiger tværtimod, at et veludviklet modersmål giver barnet de bedste betingelser for at tilegne sig et nyt sprog. Det gælder jo sådan set også, når det drejer sig om sprogundervisning for børn med dansk som modersmål.

Modersmålsundervisningen har også stor betydning ud fra andre synspunkter. Når børn og unge nogle steder har særlige sociale vanskeligheder med konsekvenser, som også rammer deres omgivelser, så kan det undertiden hænge sammen med, at deres forhold til forældrene er præget af en endnu større afstandtagen eller rådvildhed end den gennemsnitlige generationskløft.

Her kan og bør modersmålsundervisningen bidrage til at bygge bro mellem sprog, normer og kultur i Danmark og mellem børnenes eller deres forældres oprindelsesland. Regeringen er meget optaget af den udfordring, der består i at skabe den nødvendige rummelighed i det samlede uddannelsessystem, ikke mindst i folkeskolen, sådan at alle børn, unge og voksne i Danmark får mulighed for at tilegne sig solide personlige og almene kvalifikationer, herunder selvfølgelig også de dansksproglige sociale og kulturelle kompetencer. Samtidig skal uddannelserne sikre, at enhver fuldt ud får lejlighed til at udnytte sit potentiale fra erhvervsrettede uddannelser og beskæftigelse.

For børn af flygtninge og børn af indvandrere er et evt. utilstrækkeligt kendskab til dansk en særlig barriere for integrationen i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet. Det ved man godt i folkeskolen, og derfor lægger man også et stort og generelt meget vellykket arbejde i at lære børnene dansk sprog og dansk kultur. Den del af undervisningen er også obligatorisk for eleverne. Det er undervisning i hjemlandets sprog og kultur derimod ikke.

Under forhandlingerne i 1998 om det tilsvarende beslutningsforslag stillede jeg i udsigt, at der forholdsvis snart ville blive udsendt en vejledning om det her emne, og jeg vil gerne benytte lejligheden til at oplyse om, at vejlednin-

gen blev udleveret og udgivet i oktober 1998. Den hedder »Vejledning om organisering af folkeskolens undervisning af tosprogede elever«. Jeg vil gerne anbefale den. Den er faktisk oplysende.

Beslutningsforslaget om at afskaffe modersmålsundervisningen kan derimod ikke anbefales og heller ikke få regeringens støtte.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Jo, jeg takker da for ministerens ord. Noget, der så kan undre, er jo, at en tidligere socialdemokratisk ordfører på det her område egentlig har været fremme med et ønske om, at denne her modersmålsundervisning i folkeskolen skulle afskaffes, og jeg kan forstå af tidligere forhandlinger, at den beslutning så blev blokeret af Det Radikale Venstre.

Mange kommuner har også udtalt sig her på det sidste om, at det her var et nødvendigt indgreb, fordi der også er tale om andengenerations-, tredjegenerations-, fjerdegenerationsindvandrere, hvor problemet opstår ude i de enkelte kommuner.

Danmarks Statistik har for nylig lavet en opgørelse, som siger, at 8,2 pct. af eleverne i folkeskolen er tosprogede. Man har så videreført statistikken og sagt, at i år 2010 vil det være 83.000, svarende til 14 pct. af eleverne i den danske folkeskole. Så jeg forstår ikke ministerens afvisning på det her område, men jeg vil så også erkende, at den kommer heller ikke bag på mig.

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Margrethe Vestager):

Jeg erkender, at det kan være ganske vanskeligt at forstå, hvad det er for en rettighed, børnene gives. Det er såmænd så enkelt: Der skal en egentlig fremmedsprog forælder til, for børnene kan få ret til at deltage i modersmålsundervisningen. Det vil sige, at enten er begge forældrene fra udlandet, eller også er den ene forælder fra udlandet, og det sprog, forældrene taler, er et andet end dansk, og det sprog, forældrene taler i hjemmet og til barnet, er et andet end dansk.

Det vil sige, at man ikke kan forestille sig, at man i tredje og fjerde generation får modersmålsundervisning, da det jo af indlysende og definatoriske grunde er udelukket. Som sagt i mit indlæg er der faktisk en lang række gode

grunde til at fastholde modersmålsundervisningen, forudsat naturligtvis, at den har den kvalitet, som regeringen ønsker, den skal have, og at den understøtter integrationen i folkeskolen og understøtter indlæringen af andre fag, herunder selvfølgelig også dansk. Vi ser det som et både-og, og ikke som noget, der udelukker.

Desuden synes jeg, det er paradoksalt at høre fremskrivningen af spørgsmålet om tosprogede børn, fordi man jo tilsyneladende går ud fra, at det her problem ikke kan løses. Tværtimod tror jeg ikke, vi vil se de her typer af problemer senere, for jeg har en meget stærk forventning om, at regeringens initiativer og kommunernes meget store og generelt vellykkede indsats for at lære børnene dansk langt tidligere, end når de møder i folkeskolen, vil lykkes.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Jo, men jeg må sige til ministeren, at jeg også synes, man skal tage hensyn til, at der faktisk er en del andengenerationsindvandrerbørn, der for nylig har udtalt, at det kunne være en fordel – det har de udtalt til Berlingske Tidende – at få afskaffet den her modersmålsundervisning i folkeskolen, fordi det på den måde ville gøre det nemmere for dem at blive integreret i samfundet, og det er vel egentlig det, som regeringen er så varm på skal ske.

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Margrethe Vestager):

Det er fuldstændig rigtigt opfattet af hr.

Christian H. Hansen, at regeringens mål er integration af dem, som har en anden baggrund, i det danske samfund. Af samme grund er det heller ikke en pligt at deltage i modersmålsundervisningen, men et tilbud for de børn og de forældre, som finder, at det er relevant og rigtigt.

Sådan som vores forventning er, vil det selvfølgelig være sådan, at jo stærkere en tilknytning, man føler til det danske samfund, jo mere velkommen man føler sig, og jo bedre muligheder man får for at deltage som en fuldt nydende og ydende borger i det danske samfund, jo mere givet er det, at man i stadig større udstrækning vil tilegne sig dansk, og at der derfor ikke vil være den konflikt, som hr. Christian H. Hansen bygger på.

Hans Peter Baadsgaard (S):

Jeg skal på Socialdemokratiets vegne afvise det foreliggende beslutningsforslag. Jeg ved ikke, hvilken ordfører hr. Christian H. Hansen henviser til, men det her er i hvert fald Socialdemokratiets holdning til det beslutningsforslag, der ligger her på bordet. Så er det afklaret.

Og i øvrigt: Hvis der er nogen indvandrere, der ikke synes, at det tjener noget formål at få modersmålsundervisning, så er det jo frivilligt. Der er jo ikke nogen, der bliver tvunget til at modtage tilbudet.

Men vi synes i Socialdemokratiet, at der fortsat er behov for, at der bliver givet dette tilbud til indvanderes børn.

Hvis vi tænker på situationen, hvor begge forældre kommer her til landet og ingen kan det danske sprog, og hvor det fremmede sprog så er hjemmets sprog, så mener vi bestemt, at der fortsat er behov for, og at det er rimeligt, at der bliver givet sådanne tilbud, som nu bliver givet af kommunerne i modersmålsundervisning.

Derimod mener vi, at hvor der er tale om børn af forældre, der begge er født her i Danmark, og som må formodes at tale dansk, er der ikke det samme behov, og dér kunne man måske godt diskutere det, ligesom vi måske kunne drøfte en lempelse i pligten for kommunerne, hvis den ene er født her i landet. Men lad det være dét. Det er det, vi har sagt at vi kunne drøfte. Men at modersmålsundervisning skal fortsætte i et eller andet omfang, er der ingen tvivl om i Socialdemokratiet.

Vi er glade for, at også ministeren nu lægger op til, at kvaliteten i modersmålsundervisningen skal styrkes, og at modersmålsundervisningen bliver sådan tilrettelagt, at den styrker børnenes dagligdag, børnenes skoledag, børnenes øvrige fag eller virksomhed, for så bliver der en endnu bedre hjælp for børnene, hvis modersmålsundervisning bliver tilrettelagt på den måde.

Vi er i Socialdemokratiet meget mere optaget af det, som jeg også tror er baggrunden for forslagsstillernes bemærkninger, nemlig at danskundervisningen skal styrkes. Det er vi jo helt enige i, og det forhindrer modersmålsundervisning altså ikke på nogen måde, og måske er det endda sådan, at den kan styrke den; det er der uenighed om blandt de lærde.

Og vi er meget optaget af, at børnene får lært dansk, inden de kommer i skole, og vi ser gerne en forstærket indsats fra kommunerne, så tilbu-

det om sprogstimulering og dansktilegnelse bliver fulgt op af et opsøgende arbejde.

Forældrene skal oplyses om, hvilke negative konsekvenser det kan få for deres børn, hvis ikke de modtager tilbudet: Så vil børnenes indgang til skolen og deres skoleforløb blive dårligere, end hvis de tager imod tilbudet. Så dér er vi meget optaget af, at tilbudet måske også skulle rykkes ned til 3-års-alderen. Det ville være til stor gavn for barnet, hvis det kunne lykkes. Og vi slår to fluer med ét smæk for de danske forældre, der måtte være bekymrede for, om kvaliteten i skolens undervisning skulle dale, hvis der er for mange sprog, der skal håndteres. Den frygt kunne også dæmpes, måske helt afskaffes.

Så der er mange ting, der taler for, at vi skal sætte ind på det felt, så vi sikrer os, at børn, der er fra de etniske minoriteter, kan det danske sprog, forudsat selvfølgelig, at de har været i landet i de år, der går forud.

Det er her, vi skal sætte ind, og det er vi meget optaget af i Socialdemokratiet, men vi afviser det foreliggende forslag.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Jeg vil da undskylde over for den socialdemokratiske ordfører, hr. Baadsgaard, at jeg ikke fik nævnt, hvem det var; det kan selvfølgelig skabe noget forvirring. Men jeg vil citere fra Ritzau, hvor der står, at en socialdemokratisk tidligere ordfører på området, Anne-Marie Meldgaard, foreslår, at modersmålsundervisning pilles ud af folkeskolen, men at indvandrerbørn får tilbud herom i et andet regi, f.eks. på en aftenskole eller i en indvandrerforening. Det har også flere af hendes gruppefæller et ønske om. Så skulle den ting være ude af verden.

Men der er faktisk også det, at man jo i folkeskoleregi bruger temmelig mange ressourcer på det her, og var det ikke bedre, at man brugte de ressourcer til at styrke danskundervisningen og så pille dét ud? Og så kan det da godt lægges ind i et andet regi, men hvis man så ønsker en undervisning i et andet sprog, ja, så må det være for egen regning.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Jeg var meget enig i det, den socialdemokratiske ordfører sagde, men mens jeg lyttede, hørte jeg pludselig noget, og jeg ved ikke, om jeg hørte rigtigt: Vil den socialdemokratiske ordfører

præcisere, hvornår det er, man fra Socialdemokratiets side ønsker at svække tilbudet om modersmålsundervisning.

Jeg ved ikke, om jeg hørte rigtigt. Det er muligt, at jeg hørte helt, helt forkert. Det vil jeg gerne tro. Men hvis jeg hørte rigtigt, under hvilke omstændigheder vil man så eventuelt svække modersmålsundervisningen? Er dét Socialdemokratiets politik? Jeg ved ikke, om jeg hørte rigtigt.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Jeg vil helt konkret spørge den socialdemokratiske ordfører, om han kan løfte sløret for, hvilke konkrete initiativer regeringen vil tage for at styrke danskundervisningen af tosprogede børn.

(Kort bemærkning).

Hans Peter Baadsgaard (S):

Hr. Christian H. Hansen var inde på ressourceanvendelsen. Så vidt jeg ved, er det omkring 70 mio. kr. – det er måske lidt mere – der bruges til modersmålsundervisningen her i landet, og jeg tror, jeg tidligere har regnet det ud til at være 3 promille af folkeskoleomkostningerne totalt set, så jeg mener ikke, at det her er et økonomisk spørgsmål. Men det kan vi vurdere forskelligt.

Vi mener, at vi godt kan sætte ind med dansk tillæring, dansk sprogstimulering, uden at vi nødvendigvis finder den besparelse, hvis det er ren økonomi, hr. Christian H. Hansen talte om.

Og så vil jeg sige til hr. Søren Kolstrup, at vi er enige om, at hvis begge forældre er født i udlandet og sproget hjemme er et fremmed sprog – det er det, de omgås hinanden på – ja, så er det klart, at der er et modersmålsundervisningsbehov. Men hvis de begge er født i Danmark, er der måske ikke engang en pligt til det. Jeg er ikke sikker på, at man rundt om i kommunerne helt er på det rene med, hvornår pligten indtræder.

Og det, jeg så lukkede op for at man eventuelt kunne drøfte, er – jeg kunne også have sagt det på en anden måde: I hvor mange generationer skal man give modersmålsundervisning? Hvor længe skal det være et krav at få modersmålsundervisning, hvis den ene forælder er født i Danmark og hvis den dansk? Det var sådan set det, jeg sagde at man da godt kunne drøfte.

Så vil jeg sige til fru Gitte Lillelund Bech, at regeringen i den nærmeste fremtid vil fremlæg-

ge konkrete initiativer til en styrket integrationsproces. Jeg nævnede selv nogle elementer, som jeg kunne pege på kunne styrke sprogtillæring for børn i førskolealderen, og det kunne jeg da håbe kunne bliver noget af det, som også er omfattet af regeringens integrationsinitiativ.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Skal jeg forstå hr. Hans Peter Baadsgaard på en sådan måde, at hr. Hans Peter Baadsgaard mener, at det er til skade for et barn eller en voksen at beherske andre sprog, og herunder at det specielt er skadeligt at beherske sprog, der er uden for den europæiske sproggruppe, eksempelvis arabisk eller tyrkisk? Er det sådan aktivt skadeligt?

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Jeg vil bare spørge hr. Hans Peter Baadsgaard, om han er bekendt med, at det kan være et aktiv for et menneske eventuelt at kunne to sprog?

(Kort bemærkning).

Kurt Christiansen (DF):

Når en dansk statsborger kommer hjem fra udlandet efter at have været i udlandet et stykke tid og har børn, der går i 1., 2., 3. klasse, og de børn skal have ekstraundervisning i dansk, så skal de igennem en skolepsykolog først. Jeg kunne godt tænke mig at spørge: Hvordan kan det være, at danske statsborgere skal igennem en skolepsykolog, men når vi taler modersmålsundervisning og danskundervisning for de fremmede, skal de ikke igennem en skolepsykolog?

Hans Peter Baadsgaard (S):

Til fru Anne Baastrup:

Nej, nej, nej. Jeg mener absolut ikke, det er skadeligt at kunne to sprog, og kan man tre, så er det endnu bedre. Vi taler her alene om, i hvilket omfang kommunerne skal tilbyde modersmålsundervisning.

Jeg vil gerne, at børnene bliver tosprogede, og det kræver, at de i hvert fald kan to sprog. Det er jo spørgsmålet, om de, som vi kalder tosprogede, altid er tosprogede. Det, de mangler, er som regel, at de kan noget mere dansk.

Dermed mener jeg også jeg har svaret på hr. Søren Kolstrups spørgsmål: Selvfølgelig er det ikke skadeligt, og det kan endda være et aktiv, at kunne nogle sprog, bestemt. Det har jeg intet

imod, og jeg mener, det kan være udmærket, og jeg taler ikke for, at man derhjemme og i de kredse, man færdes i dér, absolut skal tale dansk. Jeg har ikke noget imod, at de taler to sprog, bestemt ikke. Det mener jeg heller ikke jeg har givet udtryk for.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Vil den socialdemokratiske ordfører, hr. Hans Peter Baadsgaard, bekræfte mig i, at hvis man skal integreres på det danske arbejdsmarked, så er det ganske godt at kunne det danske sprog til fingerspidserne, og at det endda er et fortrin at kunne det?

Og vil hr. Hans Peter Baadsgaard bekræfte mig i, at der på den seneste tid har været en debat, som netop har gået på, at det, at man ikke har kunnet beherske det danske sprog, har været et problem?

(Kort bemærkning).

Brian Mikkelsen (KF):

Jeg vil ikke lægge skjul på, at jeg opfattede den socialdemokratiske ordførers snak som en næsten betingelsesløs overgivelse til hans radikale partnere i regeringen. Altså, med den tone og den snak, der er fra socialdemokratiske borgmestre, som sidder med problemerne inde på livet, socialdemokratiske kommunalbestyrelsesmedlemmer, socialdemokratiske folketingsmedlemmer, som har problemerne og oplever de her ting, og som ikke sidder i København, på Slotsholmen, så ved man jo ude i den virkelige verden, at der er gigantiske problemer på området.

Forudsætning nummer et for at kunne klare sig i det danske samfund er, at man kan dansk, for at man kan tage en uddannelse og få et job.

Forudsætning nummer to for at klare sig i det danske samfund er, at man kan dansk, for at man kan få en uddannelse og få et job.

Forudsætning nummer tre er, at man kan dansk for at få en uddannelse og for at få et job.

Derfor vil jeg godt spørge den socialdemokratiske ordfører, hr. Hans Peter Baadsgaard, om han er enig i, at dansk kan opfattes som andetsprog i den danske folkeskole for de fremmedsprogede.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Jeg er hundrede procent enig med hr. Hans Peter Baadsgaard i nytten af modersmålsunder-

visningen. Der er ikke nogen forskel. Det er vi ganske enige om.

Det springende punkt er: Hvorfor ønsker Socialdemokratiet så en mikroskopisk – en mikroskopisk – reduktion af tilbudet? Jeg ved ikke, hvad det er for et lillebitte beløb, vi så taler om. Hvorfor skal man så spare det lillebitte beløb? Man kan jo næppe få råd til en ekstra kanon eller et ekstra krigsskib; det er jo ikke det, vi taler om.

Hvad er det, man kan få råd til ved den her lillebitte besparelse? For det handler vel slet ikke om ideologi det her, eller hvad? Jeg går ud fra, at det handler om, at man vil spare et lillebitte beløb på statens budget. Hvad skal det bruges til, det lillebitte beløb?

(Kort bemærkning).

Hans Peter Baadsgaard (S):

Jamen det står vel klart for enhver, at der er problemer med deltagelse i arbejdslivet, med integration på arbejdsmarkedet, hvis ikke man kan det danske sprog. Det er da også derfor, vi har peget på, og regeringen peger på, at der skal en øget indsats til for dansktilignelsen. Ingen tvivl om det. Og det kan der foretages noget for nu, og det lægges der op til en styrket indsats for. Så dér er vi jo helt enige.

Men det har da sådan set ikke noget med modersmålsundervisningen at gøre. Vi er fuldstændig enige om, at vi skal styrke indsatsen for, at folk af fremmed herkomst, folk med fremmed sprog, får lært dansk så hurtigt som muligt, bl.a. for at kunne få et job her i Danmark.

Til hr. Brian Mikkelsen: Jeg ved ikke, om det er gigantiske problemer, der knytter sig til modersmålsundervisning. Det vil jeg nu have lov at tvivle på. Der kan godt være store problemer knyttet til at få integreret de fremmede i det danske samfund dér, hvor der er en stor koncentration af fremmede. Det vil jeg ikke afvise. Men at det skulle knytte sig til pligten til at tilbyde modersmålsundervisning, og at der skulle være gigantiske problemer, tvivler jeg stærkt på.

Og så er det jo spørgsmålet, hvordan man definerer udtrykket »andetsprog«. Hvis det skal opfattes som en degradering af det danske sprog, så er jeg enig. Men det skal det jo ikke. Det er blot sprog nummer to, børnene lærer, og det kan vi jo ikke gøre noget ved, for de har deres modersmål med sig hjemmefra, og det næste sprog, de lærer, bliver så nummer to. Så

ifølge matematikkens regler bliver det deres andetsprog.

Mere ligger der ikke i det fra min side, og hvis nogen skulle være i tvivl, så skal dansk jo også stadig væk være hovedsproget i den danske skole, lige så vel som det skal være det i friskoler, hvor man også må kræve at der undervises på dansk. Ingen tvivl om det.

Jeg er glad for, at hr. Søren Kolstrup er enig med mig, og jeg skal ikke disponere over eventuelle besparelser, der måtte komme ud af en eventuel drøftelse om, hvorvidt vi kunne begrænse kommunernes pligt til at tilbyde modersmålsundervisning. Lad os nu spise brød til. Jeg bruger ikke de penge, hvis jeg ellers kunne få lov til det, før de er sparet i hvert fald.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Det er lidt, som om Socialdemokratiet vil det hele og kan det hele. Det kan de måske også. I hvert fald indtil efter næste valg. Men man har da lov til at lytte lidt til, hvad der rører sig ude i samfundet. Man har vel lov til at lytte, når indvandrerbørn faktisk kommer med et ønske om, at det ikke er nødvendigt.

Man har vel også lov til at lytte, når Hüseyin Tas, som er medlem af Farum Byråd og formand for Farum Kommunes integrationsudvalg, melder klart ud til de danske politikere: Spar de mange millioner på den såkaldte modersmålsundervisning! Han er selv indvandrer.

Hvis indvanderes børn vil lære andet end dansk, må det være for egen regning! Det har man vel lov at lytte til. Det er der vel ikke noget galt i.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Jeg vil spørge den socialdemokratiske ordfører, om han ikke finder, at det kan være et stort problem for en jysk kommune i Ringkøbing Amt, at den faktisk skal tilbyde modersmålsundervisning i 64 forskellige sprog, og at der typisk kun er meget få elever til hvert af sprogene.

Derudover vil jeg spørge den socialdemokratiske ordfører, om han kan uddybe det, vi nævnte for lidt siden, nemlig at vi jo kunne tage antallet af generationer, hvor der ikke længere skal tilbydes modersmålsundervisning, op til vurdering. Taler vi om, at det er andengenerationsindvandrere, tredjegenerationsindvandrere, syvendegenerationsindvandrere? Hvis det er

syvendegenerationsindvarere, burde jeg i hvert fald have haft et tilbud om modersmålsundervisning.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jeg forstår på hr. Hans Peter Baadsgaard, at snittet skal lægges dér, hvor en dansksprog får en fremmedsproget ægtefælle og som følge deraf får børn; det er dér, snittet skal lægges.

Så vil jeg godt høre, hvilke overvejelser hr. Hans Peter Baadsgaard så har, når det drejer sig om den dér identitetsskabelse, som jo også er vigtig: at begge forældre kan snakke med barnet. Hvordan har Socialdemokratiet forestillet sig at man skal sikre, at barnet får glæde og gavn af begge forældre i opdragelsen, hvis barnet får vanskeligt ved at tale med den ene forælder på et højt niveau?

(Kort bemærkning).

Hans Peter Baadsgaard (S):

Til hr. Christian H. Hansen: Der refereres til nogle indvandrere, der ikke ønsker modersmålsundervisning, men der er jo ikke én eneste, der bliver tvunget til at modtage tilbudet, så det problem kan vi da hurtigt løse herindefra i hvert fald. Der er jo ingen, der bliver tvunget til at tage modersmålsundervisning. Hvis ikke man ønsker at modtage tilbudet, kan man lade være. Og som bekendt er det mellem halvdelen og to tredjedele af indvandrerbørnene, der så af den ene eller anden grund ikke får det.

Så skal jeg besvare fru Gitte Lillelund Bechs spørgsmål, om ikke det er et problem for de små kommuner: Jo, det kan det jo være, men der skal jo være 12 på et hold, før kommunen er forpligtet til at oprette det, og det kan være svært i de små kommuner, og nogle søger så samarbejde med andre kommuner, og det er udmærket, men det kan jo godt være en af årsagerne til, at der er en del, der ikke får modersmålsundervisning.

Der undervises vist i 40 sprog af de mulige, og der har jeg hørt, at det er omkring 80-90 forskellige sprog, der kunne komme på tale, og man skal også kunne skaffe kvalificeret arbejdskraft. Så kommunerne skal gøre, hvad de kan for at få det etableret, men det er jo ikke sikkert, at det kan lykkes alle vegne, og dermed er de små kommuner så også tilgodeset.

Identitetsskabelse: Jamen hvis faderen taler dansk og moderen taler et andet sprog, kan det jo godt være, at barnet lærer at omgås med an-

dre derhjemme på to sprog, allerede inden det kommer i skole, og så er det spørgsmålet, om det så fortsat har behov for modersmålsundervisning, det kan man da godt drøfte. Men jeg mener, at barnet sagtens kan skabe sig en identitet, selv om det lærer to sprog allerede fra barnsben, fordi den ene forælder kan tale dansk og den anden kan tale tyrkisk, for nu at tage det som eksempel. Det kan barnet da godt. Ellers er der da mange børn, der er i klemme også i den vestlige kulturkreds, hvor der er masser af børn, der vokser op helt fra de første leveår med at skulle håndtere to sprog.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Jeg skal for god ordens skyld gøre opmærksom på, at kvoten for hr. Christian H. Hansen og hr. Søren Kolstrup er opbrugt.

Det er fru Gitte Lillelund Bech for et kort bemærkning, og så skal vi altså til at komme videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Jeg synes ikke rigtig, jeg fik svar fra den socialdemokratiske ordfører på mit spørgsmål om, hvor mange generationer der skal til, før kommunerne ikke længere skal forpligtes til at tilbyde modersmålsundervisning. Så derfor vil jeg gerne stille dette spørgsmål igen.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg vil gerne spørge Socialdemokratiets ordfører, om ikke Socialdemokratiets ordfører er bekymret over, at vi er nået ind i en samlet debat på det her område, hvor det er blevet en modsætning, altså at det skulle være et problem at lære dansk, hvis man også lærer et andet sprog.

Mener Socialdemokratiets ordfører ikke også, at det er et problem, at vi er nået derhen, at vi faktisk efterhånden taler sammen på en måde, som om det at lære flere sprog er et problem og ikke et fremtidigt behov?

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Er hr. Hans Peter Baadsgaard ikke opmærksom på, at det rent faktisk ikke er nogen tvang at tage imod en modersmålsundervisning? Og hvis det er sådan, at det foregår på det dér høje, nuancerede niveau hjemme, så er der jo ikke nogen forventning om, at forældrene mener, at barnet skal have en modersmålsundervisning.

Men hvis det er et problem for den ene af forældrene at få den nuancerede udvikling for barnet på det, der er deres hjemlige sprog, ville det så ikke være en god idé at fastholde det tilbud?

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Hr. Hans Peter Baadsgaard. Og så har jeg yderligere hr. Kurt Christiansen for en kort bemærkning, og så tror jeg vi er ved at være færdige i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Hans Peter Baadsgaard (S):

Det var fru Gitte Lillelund Bech, der gerne ville have at vide, hvor mange generationer det så drejer sig om. Jamen dér er det jo, jeg siger: Vi kunne jo drøfte det, for hvis det forholder sig sådan, at barnet faktisk derhjemme fra, fordi det taler to sprog derhjemme, mestrer to sprog, når det kommer i skole, så er det jo spørgsmålet, om der er et behov. Men hvis ikke det kan det, kan det jo godt være, at det, til trods for at den ene forælder er født i Danmark, alligevel skal have modersmålsundervisning. Altså det, at jeg lægger op til en drøftelse, er jo ikke det samme, som at jeg har et færdigt svar, for så behøver man jo ikke drøfte så forfærdelig meget.

Og derfor vil jeg også sige til spørgsmålet, om ikke det er trist – eller hvad det nu var, der blev sagt – at det bliver et problem: Jo, det synes jeg det er, for det behøver ikke at være et problem at kunne mestre to sprog. Og det skal være ganske naturligt, at man kan det, helt oplagt. Det, der er kunsten, er at gøre dem til reelle tosprogede på den eller den anden måde og give dem de bedst mulige vilkår for det, og det er det, Socialdemokratiet har givet udtryk for her i dag.

Og så kan det da godt være, at fru Anne Baastrup har ret i, at der vil komme en naturlig afvikling, for hvis det er sådan, at vi får den situation, som jeg refererede til før, så kan det godt være, at det afvikler sig selv, men det er jeg ikke klar over, det er jeg ikke overbevist om. Og skal vi videre i drøftelserne, skal vi selvfølgelig have klarhed over det, for hvis det afvikler sig selv efter en generation eller to, ja, så behøver vi jo ikke bekymre os om, om vi skal give det i femte generation, som fru Anne Baastrup ved sidste runde i den her sag mente vi jo måtte fortsætte med, så længe der var behov for det.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Hr. Kurt Christiansen for en kort bemærkning, og jeg gør opmærksom på, at det er en kort bemærkning til den socialdemokratiske ordfører.

(Kort bemærkning).

Kurt Christiansen (DF):

Det er jo regeringens politik, at man vil have de fremmede ud i de små samfund. Så de dér 12 personer, man skal have for at oprette modersmålsundervisningen, kommer man meget hurtigt op på ude i de små kommuner, og vi synes, det er urimeligt, at de små kommuner pålægges den ekstraudgift.

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Margrethe Vestager):

Blot til et spørgsmål, som også har været rejst undervejs, nemlig spørgsmålet om danske børn af danske forældre, som har opholdt sig i udlandet i et sådant omfang, at den dansksproglige tilegnelse kan være vanskelig:

Det er op til den enkelte kommune og skoleleders bestemmelse, om der skal ske en visitation via skolepsykolog, eller om det ikke skal ske via skolepsykolog. Det er dermed ikke noget, som er fastsat fra centralt hold.

Det samme gælder i øvrigt tosprogede børn: Også her kan skolepsykologen spille en rolle, hvilket jeg også vil forvente at hr. Hans Peter Baadsgaard vil være enig i: at det er vigtigt i kvalitetssikringen, at de, som er kvalificerede til at vurdere og understøtte børn i deres sproglige indlæring, får den hjælp, de har brug for.

Gitte Lillelund Bech (V):

Venstre vil ved denne førstebehandling endnu en gang plædere for, at kommunernes forpligtelse til at tilbyde modersmålsundervisning opheves. Det må være på tide, at kommunerne får valgfrihed, så kommunerne selv kan vælge, hvorvidt de vil tilbyde en modersmålsundervisning, eller om ressourcerne kan bruges bedre på en anden måde for at sikre integration.

Jeg vil også med det samme slå fast, at alle, der har opholdstilladelse i Danmark, har et personligt ansvar for deres egen og for deres børns integration. Modersmålsundervisning er derfor efter vores mening primært hjemmets ansvar. Det er en privat sag, hvorfor kommunerne ikke skal være forpligtede til at tilbyde denne her undervisning.

Vi kan i øvrigt konstatere, at obligatorisk modersmålsundervisning synes at være en dansk specialitet. Og når vi ser på, hvordan vi i Danmark magter at integrere fremmede både arbejds-mæssigt og kulturelt, ja, så har vi jo noget nær en bundrekord.

Troen på, at modersmålsundervisningen er et godt instrument til integration, hviler tilsyneladende på en ønsketænkning, og de forskningsresultater, der foreligger for området, peger jo også på, at det ikke kan dokumenteres, at modersmålsundervisning virker.

Undervisningsministeren har ved en tidligere debat udtalt, at man hverken kan sige, at modersmålsundervisning positivt eller negativt påvirker indlæring af dansk. Fremmedsprogede forældre har derudover gjort opmærksom på, at det kan være en bjørnetjeneste, vi gør de fremmedsprogede børn ved at tilbyde modersmålsundervisning, og at det var bedre at tilføre ressourcerne til en forbedring af danskundervisningen.

Venstre går ind for, at vi i Danmark i stedet stiller den fornødne bistand til danskundervisning til rådighed. Vi mener, at de mange ressourcer – det drejer sig trods alt om 72 mio. kr. årligt – der i dag anvendes på modersmålsundervisning, kan anvendes bedre ved en øget og forbedret danskundervisning.

Sprogstimuleringen og danskundervisningen bør endvidere sættes ind i en meget tidlig alder, og de fremmedsprogede forældre skal i meget højere grad opfordres til at sende deres børn i børnehave. Derved vil der ske en naturlig sprogstimulering på dansk.

Jeg vil slutte min ordførertale med at slå fast: Integrationen af fremmedsprogede hænger sammen med danskkundskaberne. Det er derfor strengt nødvendigt, at børnene lærer dansk. Hvis ikke danskkundskaberne er i orden, er muligheden for at modtage øvrig undervisning stærkt reduceret, og muligheden for senere i livet at få et arbejde er ligeledes ikke særlig stor. Dansk er sproget i den danske folkeskole, og i Venstre mener vi altså, at kommunernes forpligtelse til at tilbyde modersmålsundervisning derfor bør ophæves.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Venstres ordfører ønsker en, man kan vel nærmest kalde det effektiv, undervisning i dansk –

sådan har jeg forstået det – og det skal ske hurtigt, det skal ske vel, og det skal ske over hele landet.

Er vi enige om det, og er vi også enige om, at der ligger entydige og positive erfaringer med modersmålsundervisning, ikke lidt sådan til den ene side og til den anden side, men entydige og positive? Det gælder i hele den internationale litteratur, Virginia Cole, Thomas Wayne, hele baduljen, alt, hvad de har lavet, alle disse folk. Vi har undersøgelserne fra Danmarks Pædagogiske Institut. Vi har erfaringerne fra Københavns Kommune omkring flersprogetheden og sproggruppeundervisning og sproggruppe og undervisning. Og hvad er det, disse erfaringer siger? De siger, at modersmålsundervisning er et afgørende aktiv. Derfor vil jeg gerne have fru Lillelund Bech til at forholde sig til de erfaringer, man f.eks. har fra Københavns Kommune, når vi nu er så enige om, at det er vigtigt med danskundervisning.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

To spørgsmål: For det første har jeg forstået, at Venstres udlændingepolitik går på, at flygtninge skal sendes hjem, hvis der kommer fred i det pågældende land inden for en 7-års-periode, og så jeg vil høre, om Venstre mener, at det både er flygtninge og indvandrere, som ikke skal have tilbud om modersmålsundervisning.

Så vil jeg spørge, om den her politik fra Venstres side så også er udtryk for nytænkning i Venstre, idet Venstre jo på et tidligere tidspunkt, da Venstre havde undervisningsministerposten, deltog i vedtagelsen af et EU-direktiv om, at EU-landene skulle forpligtes til at give modersmålsundervisning, også via en rådsbeslutning, som Bertel Haarder – jeg ved ikke, om fru Gitte Lillelund Bech kender hr. Bertel Haarder, men han er Venstres tidligere undervisningsminister – støttede, en rådsbeslutning, hvorefter der skulle tilbydes modersmålsundervisning også til tredjelands statsborgere.

Mener Venstre, at de beslutninger, som Bertel Haarder traf på det tidspunkt, var forkerte? Og i givet fald: Hvordan vil Venstre så forholde sig til denne her rådsbeslutning? Skal man komme med et nyt forslag i EU om, at man overhovedet ikke behøver at følge de forskellige direktiver eller hvordan?

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Til hr. Søren Kolstrup vil jeg sige, at vi er ikke enige om, at der er entydige, positive erfaringer med modersmålsundervisningen. Jeg kan referere fra det svar, som undervisningsministeren har givet en af mine partifæller i forbindelse med Danmarks Pædagogiske Instituts undersøgelse. Undervisningsministeren svarer, at undersøgelsen viste, at børn, der var gode til deres modersmål, også var gode til dansk, og at de, der var svage til deres modersmål, også var svage til dansk.

Men det er ikke nødvendigvis sådan, at det hænger sammen, når vi ser på kvaliteten af vores modersmålsundervisning. Hvis vores kvalitet af modersmålsundervisning er ringe, så har vi intet bevis for, at man bliver bedre til dansk. Og det, jeg plæderer for, er, at det er væsentligt at give en styrket indsats i dansk. Jeg tror på, at det er sprogstimuleringen, der hjælper. Jeg tror ikke på, at det nødvendigvis er modersmålsundervisningen.

Til fru Anne Baastrup vil jeg sige, at vi i Venstre jo lytter til, hvad flygtninge- og indvandreroorganisationerne melder ud, og de melder meget klart ud, at modersmålsundervisningen bør være et privat anliggende.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Nu var der lige en enkelt ting i det, fru Gitte Lillelund Bech nævnte heroppefra, hvor jeg bare lige vil have bekræftet, om jeg nu også hørte rigtigt.

Fru Gitte Lillelund Bech erkendte faktisk lidt i retning af det, som formanden for Høje Taastrups kultur- og fritidsudvalg, Svend Erik Hermansen, for nylig har udtalt, at der er de her problemer både med anden-, tredje og fjerdegenerationsindvandrere, og at problemerne er, også med tredjegerationsindvandrere, at man ikke magter det danske sprog godt nok. Når man møder op i f.eks. børnehaveklasse, ja, så kan man ikke en gang tale det danske sprog endnu. Det var en af de ting, der netop gav problemerne, og derfor mente han, at modersmålsundervisningen skulle afskaffes og det danske sprog skulle styrkes.

Jeg ved ikke, om jeg fik helt fat i det. Bare lige en bekræftelse på det.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jeg kan forstå på Venstres ordfører, i hvert fald uddannelsesordføreren, at man i Venstre er fuldstændig ligeglad med, hvad der træffes af beslutninger i EU. Det synes jeg er interessant.

Så kan jeg så også forstå, at fru Gitte Lillelund Bech ikke er helt klar over, at der ikke foreligger en pligt for børnene til at tage imod tilbudet om modersmålsundervisning; det er en mulighed. I den forbindelse vil jeg godt bede Venstres ordfører om at fortælle, hvor mange der skal til for at danne et hold, for på et tidspunkt har ordføreren jo sagt, at det er ganske, ganske små hold. Så jeg vil godt have at vide: Hvor mange skal der til, og er der i øvrigt et kvalitetskrav til, hvor mange forskellige aldersgrupper der skal med?

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Jeg kan forstå, at Venstres ordfører vil overlade alt til kommunerne. Men hvis fru Lillelund Bech sad i Københavns Kommune og hun dér kunne læse om helt entydige, positive erfaringer med flere sproggruppeforsøg, og når man, alt afhængig af tilgang, alligevel når frem til det samme resultat, er det så fru Lillelund Bechs opfattelse, at man skal bekæmpe det eller ikke bekæmpe det, når der foreligger positive erfaringer?

Det er vi åbenbart uenige om, men dér, hvor der foreligger entydige, positive erfaringer, hvad ville fru Lillelund Bech sige i sådan en situation? Ja eller nej?

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Til hr. Christian H. Hansen kan jeg præcisere, at det, vi mener, er, at det er danskundervisningen, der skal styrkes, og kommunernes pligt til at udbyde den her undervisning skal ikke være kommunernes pligt; den skal simpelt hen fjernes.

Til fru Anne Baastrup: Der skal 12 personer til et hold.

Til hr. Søren Kolstrup vil jeg sige, at jeg stadig væk mener, at modersmålsundervisning er et familieanliggende, det er et privat anliggende. Hvis jeg sad i Københavns Kommune, så kunne jeg jo så sige, hvad jeg mener, og så ville der sandsynligvis være en flertal i Københavns Kommune, som ville fastholde, at man skulle opretholde modersmålsundervisningen, så ville

jeg blive stemt ned, og det måtte jeg jo så tage til mig – sådan er demokratiet.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Hvordan er det, hr. Jacob Buksti plejer at sige: VVV – Venstre ved man aldrig, hvor man har, eller hvordan?

Jeg må fortolke Venstres ordfører på den måde, at Venstre er fuldstændig flintrende ligeglad med, hvad man træffer af beslutninger i EU, herunder også, hvis man følger direktiver op med rådsbeslutninger, også selv om man har haft en minister, der har deltaget i det. Det synes jeg er interessant.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Venstre generelt, men nogle mere end andre, anbefaler, at flygtninge og indvandrere vender hjem ved førstgivne lejlighed. Så vil jeg godt spørge: Er det et særskilt mål for Venstre, at de, der måtte vende hjem, kommer hjem som analfabeter?

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Til hr. Søren Kolstrup: Jeg vil fastholde mit synspunkt om, at vi lytter til de flygtninge- og indvandrerorganisationer, som udtaler, at modersmålsundervisningen kan man sagtens påtage sig inden for hjemmets fire vægge.

Og til fru Anne Baastrup vil jeg sige, at vi respekterer selvfølgelig de EU-beslutninger, der måtte være, men man kan også nogle gange have sine tvivl om det grundlag, som beslutningerne bliver taget på, og der vil jeg så nævne, at lige netop den beslutning, som fru Anne Baastrup refererer til, fandt – så vidt jeg er orienteret – sted i hr. Bertel Haarders ministertid, og på det tidspunkt var jeg ikke politisk aktiv, så derfor kan jeg ikke svare på spørgsmålet.

Brian Mikkelsen (KF):

Det er jo en spændende debat at følge, må man sige, men der er i hvert fald nogle forudsætninger, som er klare nok: Hvis man vil klare sig i det danske samfund, hvis man vil have en uddannelse, hvis man vil have et arbejde, så skal man kunne dansk; man skal kunne dansk mundtligt, og man skal kunne dansk skriftligt. Hvordan lærer man så det? Det er der jo forskellige tilgange til, og man vifter os om ørerne

med forskellige undersøgelser og forskellige erfaringer.

Hvis vi nu tager de udenlandske erfaringer, kan vi jo konstatere, at man i Norge og i Canada har tilbudt modersmålsundervisning tidligere. Det er man gået væk fra. Af empiriske årsager har man simpelt hen sagt: Den måde, man bedst lærer børn engelsk og fransk på i Canada, er ved, at man lærer engelsk og fransk og ikke ved at lære swahili og urdu, og hvad det ellers er for noget. Den måde, man bedst lærer børn norsk på, er ved, at man lærer norsk og norsk og norsk.

Da modersmålsundervisningsproblematikken kom op igen, foretog man fra et stort dansk dagblad en rundringning til forskellige europæiske lande. Det noterede jeg mig med interesse. Og man kunne konstatere, at der var snart sagt ingen lande, hvor man tilbød modersmålsundervisning på den måde, som vi gør det i Danmark.

En af de opringninger, man foretog, var til den tyske socialdemokratiske indenrigsminister. Og det er til hr. Hans Peter Baadsgaard, det her. Den tyske socialdemokratiske indenrigsminister blev spurgt, om de tilbød modersmålsundervisning i Tyskland, og der var en hovedrysten, der var noget grin og noget vittighedsmageragtigt noget over vedkommendes ansigt, for han troede simpelt hen, det var en vittighed.

I Tyskland, som er det største europæiske land – det ved vi jo – men som også er det land i Europa, som uden nogen undtagelser har taget imod flest indvandrere, tilbyder man ikke modersmålsundervisning på de konditioner, som vi tilbyder det i Danmark. Han mente, socialdemokrat og indenrigsminister i Tyskland, at det var den største vittighed, han nogen sinde havde hørt om. De erfaringer må man jo altså også tage med, når man nu står og vifter alle mulige ting i hovedet på hinanden.

Den konservative holdning er klar, klokkeklar, på det her område: Hvis vi vil have, og det er i hvert fald vores intention i Det Konservative Folkeparti, at fremmedsprogede skal klare sig i det danske samfund, så skal de lære dansk, så skal de have en uddannelse. Det kan de kun få, hvis de lærer dansk, og hvis de skal have et arbejde, så skal de kunne dansk.

Jeg tror nemlig ikke på, at nogen som helst dansk arbejdsgiver vil være diskriminerende. Hvis jeg var arbejdsgiver, så ville jeg kun tænke på én ting: Hvordan kunne jeg tjene nogle pen-

ge, hvordan ville jeg få flest mulige penge i kassen, så jeg kunne udvikle min virksomhed. Så ville jeg jo ikke diskriminere, fordi man er rødhåret, har fregner, hedder Mustafa, Jørgen, Jens eller Jeanette. Så ville jeg se på, hvordan jeg ville få den bedst mulige arbejdskraft, og den bedst mulige arbejdskraft er selvfølgelig, hvis man havde en detailhandel, eller hvis man havde en anden virksomhed, en, som kunne dansk, som forstod dansk fuldstændig flydende, og som kunne skrive og tale dansk. Og det lærer man altså bedst ved, at man lærer dansk i skolen og udelukkende lærer dét – i hvert fald for de offentlige midler.

Hvis man så også har, og det kan jeg da godt have en forståelse for, lyst til at lære sit modersmål ud over det, forældrene kan undervise i derhjemme, må det være en forældreopgave, så må det foregå om aftenen, hvor forældrene selv er med til at finansiere det. Hvis jeg havde valgt at gifte mig med en fransk kvinde – det kunne jo være attraktivt nok – så havde jeg selvfølgelig sørget for, at mine børn både lærte fransk og dansk, men jeg ville i hvert fald ikke forvente, at det var den danske skole, folkeskole eller friskole, eller hvad det skulle være, som lærte mine børn fransk.

Så sagen er fra vores side klar nok: Det er et forældreansvar, at man lærer sit modersmål, det er en samfundsopgave, at man lærer dansk. Når man nu har valgt at ville bosætte sig i Danmark og ville arbejde, leve, have sin fremtid i Danmark, så er der altså kun ét sprog, der duer, og det er dansk.

(Kort bemærkning).

Anne Bastrup (SF):

Nu ved jeg, at hr. Brian Mikkelsen ikke har så store børn, men hvis man nu forestiller sig, at en af de unger er enormt god til at skrive dansk stil på et meget højt niveau og meget god til at sætte krydser og boller, og hvad ved jeg, så grammatikken også er på plads, og den anden fumler rundt, men er enormt god til noget andet – hvilket af de to børn tror hr. Brian Mikkelsen vil være bedst til at lære et fremmedsprog?

(Kort bemærkning).

Henrik Svane (RV):

Jeg tror godt, hr. Brian Mikkelsen er klar over, at i den integrationsproces, som foregår i et land som vort, er børnene spydspidserne. Det er – som oftest i hvert fald – børnene, der for al-

vor hurtigst kommer i kontakt med dansk-sprogede, og der er ingen tvivl om i denne forsamling, her, at dansk er det sprog, der skal læres af alle folk, der bor i Danmark. Det er vi alle enige om.

Men når jeg fremhæver børnene som spydspidser i integrationsprocessen, skyldes det, at børnene jo er kulturformidlerne bagud til familien, og dér, hvor vi ser isolation af udenlandske forældre, er jo ofte i de hjem, hvor det er vanskeligt for børnene at kommunikere med deres forældre på deres modersmål. Jeg mener, det er en vigtig ting, at vi har børnene som spydspids, fordi de er tosprogede, og det at give dem mulighed for at blive det ved fortsat at støtte sprogundervisningen kan være et væsentligt bidrag til at få skabt en bedre baggrund og en bedre platform for en hurtigere integrationsproces, også for forældregruppen.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg er enig med hr. Brian Mikkelsen i, at dansk som det første og det andet og det tredje osv. er den vigtigste forudsætning for at gøre sig kvalificeret til det danske arbejdsmarked. Men modersmålsundervisning er frivillig, og vi har i øvrigt i dette land en tradition for, at vi kan få tilbudt undervisning fuldt betalt eller i nogle tilfælde med tilskud til næsten alt andet mellem himmel og jord. Jeg tror, jeg kan få det i både spansk og lystsejladts og alt muligt andet, hvis det passer mig, selv om det godt kan være, jeg skal betale lidt selv.

Men at tilbyde små børn, at de kan gøre det om aftenen på en aftenskole, er det ikke lidt sludder? Er det ikke sludder, hvis det reelt er et frivilligt tilbud, at sige, at de kan gå på aftenskole?

(Kort bemærkning).

Brian Mikkelsen (KF):

Jeg vil først sige, at jeg opfatter altså ikke det her som en ideologisk krig, som den store puniske krig, hvor Hannibal kommer med elefanterne osv. Jeg opfatter det mere som en erkendelse af, at vi har forskellige metodevalg.

Jeg tror, det vigtigste for alle i salen og alle Folketingets partier er en erkendelse af, at hvis man skal klare sig i det danske samfund, skal man kunne dansk. Det håber jeg da i hvert fald man er enig i. Men min intuition, erfaringsgrundlaget fra andre lande, erfaring med uddannelse og erfaring med arbejdsmarkedet si-

ger, at den måde, man som barn lærer et sprog på, er ved at koncentrere sig om det sprog.

Det er klart, som fru Anne Baastrup siger, at man har forskellige forudsætninger, alt efter på hvilket niveau man er. Men hvis man får tæsket dansk ind i hovedet, har danske kammerater og leger med sine danske kammerater om eftermiddagen, går det bedre, end hvis man får et andet sprog og får nogle kammerater, som ikke er danske, men taler ens modersmål. Så får man nemlig større vanskeligheder ved at integrere sig og klare sig i det danske samfund.

Til hr. Henrik Svane vil jeg sige, at selvfølgelig er børn altid spydspidser i en integrationsproces. Men jeg synes, det er et kolossalt ansvar, man lægger på børn, når man siger, at det er dem, som skal fuldføre processen. Det er ene og alene forældrenes ansvar at sørge for, at integrationen lykkes. Det ansvar kan man ikke lægge over på små børn, som er 5, 6, 7, 8, 9, 10 år. Det ville være fuldstændig urimeligt, og det ville også være et helt tåbeligt pres at lægge på dem. Det er forældrene, der skal sørge for, at integrationsprocessen lykkes, og hvis man er en fornuftig forælder, sørger man for, at det barn, som man ønsker skal have succes i det danske samfund, lærer dansk i skolen og leger med danske kammerater om eftermiddagen, hvem de nu har lyst til at vælge. Så ville jeg som forælder påtage mig at løfte den opgave, når jeg kom hjem om aftenen. Det ville være det eneste rimelige.

Til hr. Ebbe Kalnæs: De børn, jeg har, går altså til fodbold og håndbold og ishockey, og det gør de om eftermiddagen og om aftenen. Selvfølgelig kan man også godt lære sprog om aftenen, men det skal ikke være ved 10-11-tiden. Her har jeg sat grænsen for den ene af pigerne hjemme hos os, som går til fodbold så sent. Man kan sagtens finde ud af det, og det må og skal altså være frivilligt, hvis man vil lære et andet sprog end dansk i den danske skole.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Det var da glædeligt at høre, at hr. Brian Mikkelsen er fuldstændig enig med mig: Jo bedre man er til sit modersmål, jo bedre bliver man til at lære først og fremmest andre sprog, herunder dansk.

Så vil jeg godt spørge, om det er i overensstemmelse med sædvanlig konservativ ideologi, at børnene skal være længe oppe om aftenen og gå på aftenskole. I den forbindelse vil jeg også

spørge: Er det sådan, at hr. Brian Mikkelsen ønsker at ændre vores folkeoplysningslov med henblik på, at den skal udvides, således at også børn bliver omfattet af den? Og hvor går grænsen? Hvor gamle må de være?

Og til sidst: Hvad er det for en type tilbud, hr. Brian Mikkelsen forestiller sig? Skal det være imamen, der tilbyder modersmålsundervisning? Og i givet fald, hvilke pædagogiske principper forventer hr. Brian Mikkelsen, der bliver anvendt? Og hvis barnet modtager den undervisning, hvordan tror hr. Brian Mikkelsen så, at det vil vægte de lektier, det har fået for af imamen, som måske anvender pædagogiske metoder, som hr. Brian Mikkelsen går meget ind for, over for den almindelige danske folkeskole, som anvender metoder, hvor børn kan lære noget?

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Den debat, vi har her, er ifølge hr. Brian Mikkelsen ikke så meget en politisk debat, men går på, at der kan være tale om, at man vælger lidt forskellige metoder, og hr. Brian Mikkelsens intuition siger ham, at nu skal man lige vælge den og den metode.

Men andre metoder er sådan set også til debat, og det er da et sundt udgangspunkt, at hr. Brian Mikkelsen ikke har låst sig fast på noget, og det har De Konservative åbenbart heller ikke. Jeg synes også, det er fint med intuition, men hvis nu erfaringerne siger, at det virkelig er et aktiv – og erfaringerne er meget entydige i f.eks. Københavns Kommune, men også andre steder – kan vi så ikke også få disse erfaringer med i spillet? Jeg forstår hr. Brian Mikkelsen sådan, at han også vil lytte til de erfaringer, for han har ikke nogen ideologisk tilgang til problemet. Så kan hr. Brian Mikkelsen og jeg sammen tage ud på Københavns flersprogede skoler og foretage nogle iagttagelser dér. Jeg glæder mig til ekskursionen.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Hr. Henrik Svane for en kort bemærkning, og derefter er det ministeren for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Henrik Svane (RV):

Jeg brugte ordet spydspids om børnene i integrationsprocessen, men jeg har ikke dermed sagt, at børnene har ansvaret. Jeg konstaterede

bare, hvordan det er ude i den virkelighed, som vi alle sammen herinde færdes mere eller mindre i.

Der er virkelig behov for at gøre en stor indsats for, at de bliver så godt rustet som muligt til at kunne klare den del af integrationsopgaven, som de rent faktisk bliver pålagt, og det er jo ikke kun et spørgsmål mellem forældrene og skolen. Det er også mange gange et spørgsmål mellem forældrene og myndigheder osv., hvor børnene faktisk bliver brugt som tolke, for i den første, meget sårbare tid har forældrene ikke haft mulighed for at lære det danske sprog så hurtigt, fordi vi ældre lærer langsommere, end de unge gør.

For mig at se er integrationsprocessen en gensidig proces. Det er ikke kun et spørgsmål om dem, der skal lære, hvordan de skal begås sig hos os. Vi skal i fællesskab få processen til at køre fornuftigt, og så er det vigtigt, at jeg nu kan konstatere, at Det Konservative Folkeparti altså vil fjerne den mulighed for at skabe gensidighed. Hvis man siger, at det kan de bare selv klare, frygter jeg, at færre vil gøre brug af det, og dermed får vi en vanskeligere integrationsproces etableret i dette land.

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Margrethe Vestager):

Da en del af hr. Brian Mikkelsens indlæg syntes at bygge på, hvad den tyske indenrigsminister vidste eller ikke vidste om modersmålsundervisningen, skal jeg oplyse, at modersmålsundervisningen er et Länder-anliggende. Det vil sige, at det er det enkelte Bundesland, der tager stilling til, hvordan man vil gøre det, og de fører deres egen politik. Jeg kan fortælle, at der gives modersmålsundervisning i stil med den, vi kender, i bl.a. Nordrhein-Westfalen, Berlin og Hamburg.

(Kort bemærkning).

Brian Mikkelsen (KF):

Nu kan vi jo godt tale geografi, som vi jo også gerne skulle lære i skolen, og jeg kan fortælle undervisningsministeren, at et flertal af Länder – det kan jeg hurtigt regne ud – ikke tilbyder modersmålsundervisning.

Det er jo klart, at det igen bliver et spørgsmål om tro, men med hensyn til det store indvandrerland i Europa, Tyskland, kan jeg konstatere – også ud fra ministerens overbevisende tale heroppefra – at et flertal af de tyske Länder ikke

tilbyder modersmålsundervisning, og jeg tillader mig at vægte det som et erfaringsgrundlag i den empiriske diskussion, vi har her.

Til fru Anne Baastrup: Når jeg siger, det skal være frivilligt, at man tilbyder modersmålsundervisning, er det jo ud fra, at jeg mener, det ene og alene er forældrenes opgave og ansvar at sørge for, at børnene lærer deres eget modersmål. Det er derimod samfundets opgave at sørge for, at man lærer dansk, så man kan klare sig i Danmark ved at få en uddannelse og få et arbejde, og hvordan man så gør det, har jeg bestemt ikke tænkt mig at blande mig i. Jeg håber bare ikke, det bliver alt for sent om aftenen, så man ikke kan komme op i skole næste dag, men det, det handler om, er netop, at det skal være frivilligt. Man skal ikke tvinge kommunerne til at gøre det.

Til hr. Søren Kolstrup, som taler om de gode erfaringer, der lader til at være i Københavns Kommune: Jamen der er lige så dårlige erfaringer i mange andre socialdemokratiske kommuner. Jeg kan henvise til Anders Bak i Høje-Taastrup, jeg kan henvise til den socialdemokratiske borgmester i Hvidovre, jeg kan henvise til Kjeld Hansen i Herlev, jeg kan henvise til borgmesteren i Brøndby, jeg kan henvise til borgmesteren i Ishøj, og sådan kan vi blive ved og ved og ved. Der er meget, meget, meget, meget dårlige erfaringer med modersmålsundervisningen, og man vil gerne have den afskaffet.

Jeg kan også henvise til min egen erfaring med det fra Holbæk Kommune – en stor sjællandsk kommune, mægtig og meget viril i alt sit virke. Her har vi også modersmålsundervisning, også i de klasser, hvor mine børn går, og det er bestemt ikke nogen succes. Det hæmmer integrationen. Det betyder, at de børn, som går i mine børns klasser, får nogle andre kammerater om eftermiddagen, og de kommer ikke ordentligt ind i et fornuftigt integrationsforløb, fordi de skal lære albansk, og hvad det ellers er, de skal lære i de skoler, som findes i Holbæk.

Hr. Henrik Svane siger, at børnene har ansvaret, og man skal lære af hinanden. Selvfølgelig skal man lære af hinanden, men det må ene og alene være en samfundsopgave at sørge for, at de børn kan klare sig i det danske samfund. Hvordan de så klarer sig over for deres forældre, er altså forældrenes ansvar, og jeg håber da, de får modersmålsundervisning. Det er også derfor, jeg siger, at hvis man har nogle gode erfaringer med det, som det ser ud til, at

man har i Københavns Kommune, jamen så kan man jo tilbyde modersmålsundervisning. Det vil jeg da ikke gøre mig til dommer over. Jeg mener bare, det er en tåbelig og en dårlig idé, for jeg mener, det hæmmer integrationen. Men hvis man vil gøre det, må man selvfølgelig gøre det.

Problemet er, at med den lovgivning, vi har i dag, gør vi os til formyndere, nogle mere eller mindre bestemmende herrer her i Folketinget, som siger, at der skal tilbydes modersmålsundervisning. Men det vil altså ud fra den diskussion, vi har her i dag, være mere relevant at sige, at det må man selv om. Man tilbyder, hvis man synes, man har gode erfaringer med det, og hvis man ikke har gode erfaringer, må kommunerne også have lov til at lade være med det.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg vil gerne spørge hr. Brian Mikkelsen: Vi laver indsatser på forskellig vis og giver tilbud og betaler, og hvad med selve den økonomiske argumentation for at afskaffe modersmålsundervisningen, som jo også høres i debatten – er hr. Brian Mikkelsen enig i den? Og hvis vi f.eks. skulle prøve at lave en sammenligning, er hr. Brian Mikkelsen så vidende om, hvor stor forskel der er på tilbudene om modersmålsundervisning i Danmark og den udmærkede indsats, vi gør på den anden side af grænsen for at bevare den danske kultur og det danske sprog?

(Kort bemærkning).

Brian Mikkelsen (KF):

Det, vi lovgiver om i det danske Folketing, er altså dansk kulturpolitik, dansk identitet og dansk undervisningspolitik.

Vi har vedtaget – for øvrigt med bred støtte fra de fleste af Folketingets partier, også fra mit eget parti – at støtte kulturobygningen lige syd for den danske grænse. Det er jo gammelt dansk land, som vi jo mistede i 1864 og ikke fik tilbage i 1920, osv., og det kan vi jo beklage os lidt over. En konservativ partileder røg også på det spørgsmål, men sådan er der jo så meget.

Men det har jo slet ikke noget som helst at gøre med, at i Danmark underviser vi i dansk kultur og dansk identitet, og vi lærer også vore børn om fremmede kulturer. Men princippet er, at man skal lære dansk, hvis man skal klare sig i Danmark, sådan er det nu engang.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Hr. Ebbe Kalnæs for en kort bemærkning, og det er den sidste.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg synes, det ville være spændende at få et svar af en anden dimension end svaret fra hr. Brian Mikkelsen. Når vi tænker på, hvad vi har oplevet, og på f.eks. børnene fra Chile osv., som var her en periode, men nu er rejst, tror hr. Brian Mikkelsen så ikke, det er vigtigt for dem at lære deres eget sprog?

Jeg kan heller ikke lade være med at tænke på, hvad jeg kender af unge grønlændere, der har levet hernede som adopterede, har gået i skole hernede og har mistet kontakten til Grønland. Jeg har mødt nogle af dem i Grønland, da de var på vej tilbage, jeg har skrevet rapporter og alt muligt andet i deres undervisningsforløb og har set, hvor ulykkelige de har været, fordi de ikke er i stand til at tale det sprog, der tales i den kultur, hvor de kommer fra. Jeg har mødt snesevis af dem over en årrække i Grønland, og de har været dybt ulykkelige over, at de ikke har haft mulighed for at bevare det sprog, som tales i det land, de er rundet af, og det har givet dem kæmpeproblemer.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jeg kan forstå, at hr. Brian Mikkelsen nu er ved at droppe Det Konservative Folkepartis udlændingepolitik. Det Konservative Folkeparti har jo – indtil videre i hvert fald – holdt fast ved, at man skal kunne sendes hjem inden for en 7-års-periode, men i og med at de pågældende børn ikke får lov til at få modersmålsundervisning, så de kan få et højt sprogligt niveau i deres modersmål, betyder det jo, at de ikke vil kunne fungere i deres hjemland.

Derfor vil jeg godt spørge: Er det korrekt forstået, at hr. Brian Mikkelsen nu er ved at smutte fra Det Konservative Folkepartis udlændingepolitik? Eller skal det forstås således, at Det Konservative Folkeparti er fuldstændig ligeglad med, hvordan de pågældende får det, når de vender tilbage til et forhåbentlig fredeligt land?

(Kort bemærkning).

Brian Mikkelsen (KF):

Hvis man vælger at indvandre til Danmark, og hvis man vælger at flygte til Danmark, er det jo, fordi man har tænkt sig at bo i Danmark. Det er

ens eget frie valg, også selv om man flygter og måske flygter af helt forfærdelige årsager, fordi man er forfulgt af politiske eller religiøse grunde osv. Når man har valgt at flygte til Danmark, er det, fordi man har tænkt sig at bo i Danmark.

Og hvis man har tænkt sig at bo i Danmark som indvandrer eller som flygtning, må det danske samfund stille nogle helt elementære betingelser for, hvordan man vil håndtere den situation. Vi har sagt fra Det Konservative Folkepartis side, at Danmark har en humanitær forpligtigelse til f.eks. at hjælpe FN-flygtninge, og vi varetager fuldt ud den opgave og synes, vi er vores ansvar bevidst. Men vi har også et ansvar for, at det danske samfund kommer til at fungere med de mennesker, som vi har inviteret hertil, og som har inviteret sig selv hertil, og de klarer sig altså bedst i det danske samfund ved at lære dansk.

Hvis jeg inviterede mig selv som gæst til et andet land, ville jeg med det samme sørge for at lære det pågældende lands skikke, sprog, normer, mentalitet og kultur, så jeg kunne klare mig i det land, jeg havde inviteret mig selv til, og sådan er det altså også i denne situation. Jeg synes, det er helt fint, og jeg synes, det er utrolig vigtigt, hvis man skal fungere som menneske, at man er sig sine kulturelle rødder bevidst – hvor kommer man fra, hvilken identitet har man, og hvilket sprog taler man? Men hvis man skal klare sig i Danmark, må det være et elementært krav at kunne dansk, og jeg kan ikke forstå, at der kan være så meget diskussion om det.

Vi må som lovgivere trods alt stille nogle krav om, at man skal kunne klare sig på dansk, både mundtligt og skriftligt. Det er ikke alle mulige andre ting, vi skal stille krav om. Hele diskussionen om flygtninge er selvfølgelig relevant, men når man nu har valgt at flygte til Danmark – det er jo trods alt også et frit valg, man kunne også være flygtet til andre lande – er det, fordi man godt kan tænke sig at bo i Danmark, og så skal man altså også lære dansk, og det må være hovedsproget.

Anne Bastrup (SF):

Jeg kan altså ikke undlade at sige, at det var dog en imponerende beskrivelse af det frie valg, flygtninge har.

Der er for tiden ca. 15.000 børn, dvs. en tredjedel af de tosprogede, der tager imod tilbudet om modersmålsundervisning, og det vil nok være på sin plads at præcisere, at forældrene til

disse børn ikke bruger tilbudet for sjov. Vi skal jo tænke på, at der dels er tale om flygtningebørn, hvor forældrene stadig har en drøm om at vende tilbage, når freden er kommet til deres land, dels om ægtefæller, som kommer fra oprindelseslandet og ikke kan tale det danske sprog, så sproget i hjemmet er et andet end dansk.

For at præcisere det: Det betyder, at hvis de unge andengenerationsindvandrere ikke lærer deres modersmål på et højt niveau, kan de få vanskeligt ved at tale med deres forældre. Det vanskeliggør deres identitetsdannelse, og risikoen for at blive utilpasset er efter min opfattelse nærliggende, hvis man end ikke kan tale ordentligt med sine børn. Der er i tidens løb foretaget mange undersøgelser, der viser, at jo bedre man fungerer på sit modersmål, jo bedre fungerer man på dansk.

Så vil jeg godt stille folketingsmedlemmerne et diskret spørgsmål: Hvorfor er det så stor en ulykke, at børnene får et højt niveau på både det oprindelige sprog og på dansk? Hvilke problemer løber det danske samfund ind i, når børn vokser op med viden om mange sprog? Hvilke problemer løber det danske erhvervsliv ind i, når et menneske kan forhandle på arabisk, hvis det skulle være nødvendigt for at få en kontrakt i land? Hvilke problemer løber dansk erhvervsliv ind i, når et menneske har fuld indsigt i og forståelse for den tyrkiske kultur samt forståelse for og indsigt i dansk kultur? Ville det ikke netop hjælpe i et eventuelt erhvervs-mæssigt fremstød?

Lad mig kort dvæle ved den situation, vi kan risikere at komme i, hvis man dropper den kommunale forpligtelse til at give modersmålsundervisning eller gennemfører tilbudet så indholdsløst, som nogle kommuner gør. Forældrene går til ambassaden og får den til at oprette modersmålsundervisning, eller de opretter en koranskole, en særlig skole ved siden af folkeskolen. Vi kan alle have en forestilling om, at undervisningen og metoderne til at meddele denne undervisning vil være forskellige fra de metoder, vi sætter pris på, at folkeskolen benytter. Hvis et barn på denne måde oplever et hårdt pres fra denne ekstraundervisning, samtidig med at presset fra folkeskolen er det sædvanlige danske, milde pres, som vi har erfaring for hjælper, skal der ikke megen forestillingsevne til at se, hvilke lektier barnet prioriterer. Vores ønske om også at give børn fra de etniske mindretal en god skoleundervisning vil simpelt

hen ikke blive realiseret. Og hvad bliver resultatet? Ingen integration!

I stedet for den evindelige debat om pligten til at give modersmålsundervisning burde vi satse på en reel udvikling af den undervisning, som tilbydes. I København har man netop foretaget en undersøgelse af den nylig indførte sproggruppeopdeling, hvor modersmållæreren er tilknyttet klasserne. Erfaringerne ser ganske gode ud. Læreren bliver den, der sætter over kulturelle og andre kløfter og sikrer, at børnene forstår undervisningen, og at omdrejningspunktet for forældrene er samarbejdet med skolen. Hvorfor snakker vi ikke om den slags succes historier? Er det største problem ikke netop, at vi ikke kan få tilstrækkeligt med flersprogede lærere og lave en effektiv indsats? Vi skal alle udvikle os, men hvorfor kan vi så ikke udvikle vores debat her i Folketinget?

SF afviser beslutningsforslaget.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Fru Anne Baastrup talte lidt om erhvervslivet, og jeg må spørge fru Anne Baastrup: Når man nu taler om erhvervslivet, er fakta vel egentlig, at erhvervslivet for nylig har været meget fremme i debatten om integration og har sagt, at det netop var et problem, at de, som ansøgte om stillingerne, ikke beherskede det danske sprog til fulde, og det var et tegn på, at de nok ikke havde fået det ind med modermælken.

Så talte fru Anne Baastrup meget om, at der er succes historier i Københavns skoler. Er det de succes historier, man for nylig har set på bl.a. Sjællandsgades Skole, hvor andelen af tosprogede elever er 86,4 pct., og det giver nogle voldsomme problemer i selve skolemiljøet. Men det er måske den form for succes historier, SF anerkender?

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Nu vil formanden formentlig sige til mig, at jeg ikke må sige det, så derfor siger jeg det ikke. Men jeg ville have sagt, at det er noget forfærdeligt sludder, hr. Christian H. Hansen siger. Sagen er jo den, at erhvervslivet har brug for folk, der kan både dansk og fremmedsprog. Når der skal laves et fremstød i et tredjeland, har man brug for mennesker, der kan det pågældende sprog og kender til kulturen på et højt niveau.

Hr. Christian H. Hansen springer fuldstændig over den enighed, som hr. Brian Mikkelsen og jeg opnåede under den sidste debat, nemlig at jo bedre man er til sit modersmål, jo bedre man er til at sætte kryds og bolle, og hvad ved jeg – altså til grammatikken – jo nemmere er det at lære det første fremmedsprog. Det er den forudsætning, som ligger til grund for min tale. Jeg ved godt, at hr. Christian H. Hansen ikke bryder sig om det, men det er rent faktisk fakta.

I SF har vi også det ønske, at vi skal forholde os til virkeligheden, og virkeligheden er, at man i Københavns Kommune netop har lavet en undersøgelse. Den er lavet af en kvinde, der hedder Anne Holmen, og den viser, at den nye sproggruppeopdeling, man har lavet i Københavns Kommune, er en succes. Dertil kommer, at i Avedøre er der en skole, hvor det viser sig, at antallet af unge, der fortsætter i gymnasiet, er voldsomt stigende i forhold til andre sammenlignelige steder, og her har man også en opdeling.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Nu har jeg fået opklaret, hvad det er for et direktiv, som fru Anne Baastrup, SF's ordfører, omtalte tidligere på dagen. Kan SF's ordfører bekræfte, at der i det direktiv intet sted står, at det er folkeskolen i det enkelte Bundesland, der har pligt til at udbyde modersmålsundervisning?

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Når fru Anne Baastrup taler om disse succes historier og fortæller lidt om, at SF forholder sig til virkeligheden, vil jeg så også forholde mig lidt til virkeligheden. Det kunne være Danmarks Statistik, og jeg vil lige nævne et par ledighedstal: Albertslund 22,1 pct., Brøndby 20,9 pct., Herlev 16,6 pct., Hvidovre 14,5 pct., og der er masser af andre byer i tabellen, hvor det viser sig, at antallet af ledige indvandrere er lige så højt, og det skyldes dårlige kundskaber i dansk.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Nu forstår jeg pludselig, hvorfor hr. Christian H. Hansen snakker helt skævt. Det er jo, fordi hr. Christian H. Hansen slet ikke var til stede, dengang hr. Brian Mikkelsen og jeg havde vores debat.

Jeg kan forstå på Venstres ordfører, at Venstre gerne vil have modersmålsundervisning i gymnasiet, eller hvordan? Er det sådan, at Venstre er imod nærhedsprincippet? Er Venstre imod, at det er folkeskolen, der tager udgangspunkt i det enkelte barn og som sådan støtter en modersmålsundervisning?

Jeg forstår simpelt hen slet ikke den indvending mod EU-direktivet. Venstre vil måske gerne have, at vi får langt mere detaljerede EU-direktiver. Jeg troede i og for sig, at Venstre gik ind for de overordnede rammedirektiver, hvor vi selv kan implementere bestemmelserne. Hvordan vil Venstre opfylde EU-direktivet samt den hensigtserklæring, som Venstres hr. Bertel Haarder jo var med til at vedtage, og som også skulle omfatte tredjelandes statsborgere?

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Jeg synes ikke, at jeg fik svar på mit spørgsmål, men jeg blev til gengæld mødt med en masse modspørgsmål, så jeg vil gentage mit spørgsmål: Kan fru Anne Bastrup bekræfte, at der intet sted i det direktiv står, at det er den lokale folkeskole, der skal udbyde den undervisning, eller for den sags skyld at det er den måde, man gør det på i Danmark, som er den korrekte?

(Kort bemærkning).

Anne Bastrup (SF):

Det kan jeg godt bekræfte, men det direktiv skal jo opfyldes, og så har vi valgt den metode.

Så må jeg spørge Venstres ordfører: Hvordan skal vi ellers kunne leve op til det? Det forstår jeg ikke. Og i øvrigt er det jo Venstres egen undervisningsminister, der har sat det på skinner og udviklet det op igennem 1980'erne. Han var som bekendt og meget desværre undervisningsminister i ekstremt mange år.

Ebbe Kalnæs (CD):

Det er da rigtigt, at der er et direktiv, som senere er fulgt op, og det er da rigtigt, at det direktiv først og fremmest går ud på, at man i Europa forpligter hinanden til at tilbyde undervisning i de sprog, der nu tales af de pågældende europæere, ligeegyldigt hvor de kommer fra. Men man har samtidig understreget, at man på alle måder skulle tilstræbe at bruge den samme ordning over for tredjelande. Det er selvfølgelig en gammel beslutning, og den kan man godt bruge en masse tid på her, men jeg vil egentlig gå en helt anden vej.

Jeg synes, det er bekymrende, at vi i en sådan sag som denne lander, hvor vi er landet i dag. Jeg føler, at vi er på vej ind i en argumentation, som ikke har ret meget med sagen at gøre. Vi kan smide en masse i hovedet på hinanden om noget, der ikke virker et eller andet sted. Havde det været en diskussion om kvalitet i undervisningen, havde det været en diskussion om, at vi skulle sørge for at få nogle dobbeltsprogede lærere, så vi kunne koble fremmedsproget sammen med dansk, så det netop ikke nødvendigvis var en imam, der skulle foretage den undervisning, men man virkelig kunne lave denne kulturelle kobling – hvis det var den slags diskussion om, at vi gerne vil gøre det bedre, kunne jeg forstå, at man bruger en masse energi på den.

Jeg må lige sige med det samme, at det er ikke altid, SF tager udgangspunkt i virkeligheden, men i dette tilfælde kan jeg umuligt afvise det. Jeg er meget enig med fru Anne Bastrup i, at det er mærkeligt at få gjort det at lære sprog til et problem i den verden, vi lever i i dag. Det at kunne to sprog eller tre sprog for den sags skyld er jo noget, vi i øvrigt stræber efter i mange andre sammenhænge, og jeg er også ganske enig i, at det, at en vis del af befolkningen behersker andre sprog end engelsk og tysk, altså de allernærmeste, f.eks. slaviske eller andre sprog, er utrolig vigtigt for en nation i den fremtid, vi går ind i.

Jeg vil gerne spørge, når det gælder om at udnytte de muligheder, der er på dette område: Hvor mange selvmål skal Danmark lave på alle mulige områder i denne sammenhæng? Jeg fatter det ikke. Jeg synes, det er ærgerligt, at vi sådan er i gang med en diskussion, som jeg føler meget er et tog, der kører med en vis populisme, og som alle springer på, fordi det er populært at sige det her.

Der er givet steder, hvor denne undervisning hverken foregår betryggende eller fornuftigt eller har kvalitet. Det ved vi på så mange andre områder. Vi giver i øvrigt tilbud på en række områder, og jeg er ikke et øjeblik i tvivl om, at det at lære et andet sprog, det at have undervisning på den her måde, overhovedet ikke forringer muligheden for at lære dansk, tværtimod. Det er der masser af ting der peger på.

Så det afgørende er – det er jeg meget enig med f.eks. hr. Brian Mikkelsen i – at det er dansk og dansk og dansk, det drejer sig om. Men jeg er altså ikke enig i, at det at have en anden form for sprogundervisning, som hører

ens baggrund og kultur til, skulle hindre, at man kunne lære dansk. Og dér er det, jeg siger, at jeg tror snarere, det er tværtimod.

Som jeg nævnte før, har jeg en række erfaringer med mennesker, som har en anden baggrund, og som ikke har lært deres sprog, som ikke har fulgt det op. Jeg nævnte bl.a. de mange unge grønlændere, jeg har mødt gennem tiden, der har rejst frem og tilbage, unge studerende, som er ulykkelige og endda i meget store psykiske vanskeligheder indimellem, fordi de faktisk er grønlændere og overhovedet ikke kan grønlandsk. Det fulgte vi ikke op.

På samme måde gjorde vi vel det, da vi tog gæstearbejderne, som vi kaldte det, ind helt tilbage i 1960'erne, at dér tilbød vi heller ikke noget som helst, og det har vi selvfølgelig nogle problemer med i dag. Det synes jeg hellere vi skulle bruge vores enorme engagement i denne her sag til at få rettet på hurtigst muligt.

Derfor er jeg enig i de bestræbelser, der ligger i dansk, dansk på arbejdspladsen, dansk alle mulige steder, hvor vi kan komme til det, dansk med fuld fart på overalt, hvor vi har mulighed for det, for at få rettet nogle af de her ting. Dér vil jeg meget gerne være med at trække det, dér vil CD meget gerne være med at trække det.

Men at gøre det til et problem i sig selv at lære et andet sprog eller for den sags skyld et tredje sprog i den verden og det samfund, vi træder ind i nu, hvor det med at kunne flere sprog er en af forudsætningerne, vil være et dansk selvmål af dimensioner. Det vil være et dansk selvmål af dimensioner ikke at udnytte de muligheder, der er for sprogundervisning, så bredt og så meget som muligt.

Henrik Svane (RV):

Som det allerede er sagt flere gange i dag, er modersmålsundervisning af børn med et andet sprog end dansk som første sprog ikke en hindring for en god integration. Ministeren og flere andre har allerede nævnt en række af de forhold, som beherskelse af modersmålet har betydning for: sproglæring, identitetsdannelse, kulturforståelse, sociale relationer med familie osv., så det skal jeg ikke gentage.

Til gengæld skal jeg ikke undlade at sige, at Det Radikale Venstre opfatter dette beslutningsforslag som endnu et eksempel på Dansk Folkepartis utrættelige hetz mod udlændinge og endda danske statsborgere med en anden etnisk baggrund. Det væsentlige er tilsyne-

ladende ikke sproget og bekymringen over, om udlændingene lærer dansk, for det gør flere og flere. Det har ministeren redegjort for tidligere, bl.a. i 1998 og nu igen i dag. Der er endda meget fokus på danskundervisning til børn og unge med et andet modersmål, og der bliver gjort en stor indsats for at tilbyde ekstra undervisning, fordi det giver den bedste integration.

Nej, beslutningsforslaget er snarere et påskud for at få mulighed for at diskutere, at udlændinge koster danske skatteydere penge. Det gør de måske nok, men for Det Radikale Venstre er pengene ikke afgørende. Et rigt land som Danmark skal have og har råd til at tilbyde modersmålsundervisning.

Det paradoksale er, at Dansk Folkeparti med sin generelle holdning til integrationspolitikken siger ét, men gør noget andet. Man kræver, at udlændinge skal lære dansk, integrere sig, arbejde og generelt bidrage til det danske samfund, men samtidig modarbejder partiet, at den danske stat skal hjælpe dem til at få mulighed for at opfylde kravene. Det hænger slet ikke sammen.

Men pointen er jo, at Dansk Folkeparti har den strategi, at det arbejder for, at dets egne skræmmeprofetier bliver opfyldt: at udlændinge ikke vil lære dansk, at de ikke vil arbejde, at de koster mange penge, osv. Og det bliver desværre netop en selopfyldende profeti, hvis det er Dansk Folkepartis politik, der kommer til at gøre sig gældende. For ingen mennesker har skyggen af chance for at integrere sig i et nyt land, hvis de ikke får den nødvendige støtte til det. Det ærgerlige er, at beslutningsforslaget kunne have været konstruktivt, hvis Dansk Folkeparti havde været oprigtigt bekymret over danskundervisningen.

Det danske sprog er nemlig utrolig vigtigt at lære for at understøtte integrationen, og derfor er sprogundervisningen også opprioriteret betydeligt i den integrationslov, som Dansk Folkeparti ikke kunne støtte, da den blev vedtaget forrige år.

For Det Radikale Venstre er det afgørende, at udlændinge får de bedste muligheder for at blive en del af dette samfund på lige fod med alle andre. Det medfører mange pligter, men også rettigheder, og det kræver en indsats fra de nye borgere. Men det hjælper på ingen måde den proces at fratage dem kendskabet til deres eget sprog – tværtimod.

Derfor kan Det Radikale Venstre ikke støtte beslutningsforslaget.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Jeg må sige til den radikale ordfører, hr. Henrik Svane, at hans ord og tanker om Dansk Folkeparti kan jo ikke komme bag på mig. Dem har vi hørt så mange gange før herinde.

Men jeg må så også sige, at vi har jo ikke sagt noget som helst om, at man ikke må få undervisning i sit eget modersmål. Vi har sagt, at så kan det eksempelvis, som hr. Brian Mikkelsen var inde på, foregå på en aftenskole eller en sprogscole, men det skal bare være for egen regning. Det er ikke noget, der skal foregå i den danske folkeskole på bekostning af danske skattekroner.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Så er det den næste ordfører, hr. Søren Kolstrup.

Søren Kolstrup (EL):

Debatten her i dag har vist, at den bygger på tre forhold, som er dybt, dybt skæve. Det ene forhold er det, som hr. Brian Mikkelsen talte om: Flygtninge/indvandrere er kommet herop – og så kommer det: frivilligt. Folk fra Eksjugoslavien, folk fra Afrika, folk fra Asien er kommet herop frivilligt; det sagde hr. Brian Mikkelsen.

Hvis hr. Brian Mikkelsen mener det, synes jeg, han skulle gentage det under andenrunden. Folk fra Chile, er de kommet herop frivilligt? Det var den politiske præmis, som hr. Brian Mikkelsen byggede på.

Jeg synes, hr. Brian Mikkelsen skulle gentage det en gang til, så vi kan høre, at det virkelig er en knæsat opfattelse i Det Konservative Folkeparti, at de er kommet herop frivilligt. Jeg vil bede hr. Brian Mikkelsen gentage det én gang til. Det synes jeg er nyttigt at få at vide, at få skåret ud.

Den andet forhold, som vi ikke har fået opklaret, er spørgsmålet om hjemsendelse. Der er ikke en eneste af de personer og ordførere, der er tilhængere af modersmålsundervisningen, der har svaret på, hvad der skal ske, når folk bliver sendt hjem eller vælger at tage hjem fra Danmark.

Hvorfor skal de ikke være kvalificerede til at indgå i deres hjemlands arbejdsmarked? Hvad er begrundelsen for det? Det mangler vi at få et svar på. Det må vi nødvendigvis have et svar på, for jeg vil ikke beskyldte folk, der ønsker at sige nej til modersmålsundervisningen, for, at de ønsker, at der er en bestemt befolknings-

gruppe, der skal have frataget en række muligheder. Derfor må jeg have en begrundelse.

Det tredje forhold, der hviler som en mystifikation over debatten, er, at tilsyneladende ønsker alle, at danskundervisningen skal blive effektiv, effektiv, effektiv, effektiv, effektiv, men det er lige præcis en type effektiv danskundervisning, som man vil fravælge. Det er dog pudsig. Det er præcis den, som giver den mest positive spiral. Hvad er forklaringen på, at den danskundervisning, der gives efter den mest effektive metode, skal fravælgelse? Den forklaring mangler vi også.

Så skal jeg i øvrigt sige, at det foreliggende forslag bygger på en række misforståelser og forkerte forestillinger. Forslaget er ulogisk i forhold til sin erklærede målsætning. Jeg vil undlade at karakterisere det, men hvis der var nogen, der sagde, at det var populistisk og fremmedfjensk, så var det meget svært at argumentere imod det.

Forslaget er præget af, at man siger, at dansk ikke er hovedsprog i den danske folkeskole, fordi dansk er andetsprog for en række børn.

Man kan få den opfattelse, at Dansk Folkeparti ikke ved, hvad der er tale om: Modersmål defineres som det sprog, der tales i hjemmet, og som et barn derfor tilegner sig som sit første sprog! Og Dansk Folkeparti kan ikke forhindre, at der tales tyrkisk, kurdisk, engelsk eller svensk i barnets hjem – eller er det det, man vil?

Er det det, der menes, når der i bemærkningerne til forslaget står, at dansk skal »ind med modermælken«. Ind med modermælken! Vil Dansk Folkeparti fratage mennesker den menneskeret, det er at tale det sprog, de selv ønsker? Nej, det har jeg hørt i dag ikke er tilfældet. Men hvad der så menes med »ind med modermælken«, er lidt svært at forstå, ja for mig at se umuligt.

Forslaget er ulogisk, fordi det hævder at ville fremme, at tosprogede børn skal lære dansk, samtidig med at det fjerner en grundpille for udviklingen af det danske sprog for børn, der har et andet modersmål end dansk. Forslaget giver ikke engang mening, hvis man bare vil sende de fremmede hjem, som der jo er dele af det danske politiske spektrum der mener, for hvorfor så ikke give de fremmede en chance for at kunne det sprog, som findes i det område, de skal sendes væk til, eller som de selv vælger at tage tilbage til? Og gudskelov i øvrigt for det.

I Enhedslisten kunne vi forestille os, at man i stedet for den ufrugtbare debat, som Venstre og

De Konservative lægger op til, og som jo så også Dansk Folkeparti lægger op til, arbejder med at udbrede erfaringerne fra en lang række positive spiraler, virkelig positive spiraler, både omkring danskundervisning og omkring integration, og få disse positive spiraler til at brede sig til andre store byer, hvor der er områder med mange tosprogede elever. Så får man sat gang i en positiv og fremadrettet debat om de tosprogede børns forhold i folkeskolen.

En anden konklusion fra de københavnske sproggruppeforsøg er i øvrigt, at tosprogede elever opnår bedre resultater, når de går på skoler, hvor forventningerne er positive, og dér er det jo da vigtigt, at en debat som denne her er med til at skabe en sådan positiv holdning, går jeg ud fra, så de bliver værdsat og betragtet som en ressource. Det er det første vigtige; det andet er, at deres modersmål respekteres, og det tredje, at det bruges aktivt i undervisningen.

Når man behandler de tosprogede børn med respekt og værdighed, klarer de sig bedre, end når man som visse borgmestre og dele af pressen, ja, jeg bliver nødt til at sige det, nærmest hetzer mod dem og betragter deres modersmål som en belastning frem for en ressource.

Tove Videbæk (KRF):

I beslutningsforslag nr. B 70 ligger der i den meget korte ordlyd mindst to problemstillinger, nemlig forslag til ændring af folkeskoleloven, idet modersmålsundervisningen ophæves og der i bemærkningerne ligger, at dansk skal være hovedsprog for alle elever i folkeskolen.

Af bemærkningerne til forslaget forstår jeg, at Dansk Folkepartis intention er at integrere børn af indvandrere succesfuldt i det danske samfund.

Kristeligt Folkeparti er enig med Dansk Folkeparti i, at vi kan gøre mere for at sikre en succesrig integration af både indvandrere og flygtninge i det danske samfund, og det er rart at se, at Dansk Folkeparti vil være med på banen, når det handler om at styrke integrationen.

Dansk Folkeparti har også ret i, at vi skal styrke det danske sprog – dansk skal læres ordentligt, skriver man i bemærkningerne. Ja, siger vi, og derfor skal danskundervisningen naturligvis styrkes hele vejen igennem uddannelsessystemet; vi er helt enige.

Men her ophører så også enigheden, for samtidig ønsker Dansk Folkeparti at afskaffe modersmålsundervisningen for tosprogede elever.

Kristeligt Folkeparti er af den opfattelse, at forslaget fra Dansk Folkeparti netop ikke sikrer en succesfuld integration, som man egentlig ville, og vi mener derfor, at forslaget er i direkte strid med intentionerne om at sikre en succesrig integration. Internationale undersøgelser viser jo netop, at det er lettere at lære et nyt sprog som dansk, hvis man i forvejen er god til sit modersmål.

Kristeligt Folkeparti er ikke enig med Dansk Folkeparti i, at modersmålsundervisningen er til hinder for, at børn af indvandrere lærer dansk sprog korrekt, tværtimod.

Samtidig skal man også huske, at for indvandrere, der har ønske om at vende tilbage til deres tidligere hjemland, er det vigtigt, at de kan begå sig på modersmålet, og yderligere er vi i Kristeligt Folkeparti interesserede i, at også indvandrerbørn bliver hele mennesker, der kender deres egen baggrund, kultur og historie, netop med henblik på, at de måske en dag selv måtte ønske at vende tilbage til det land, som de selv eller deres familie kommer fra, og det kan Dansk Folkeparti da ikke være imod.

Modersmålsundervisningen er ikke en luksus, men et nødvendigt tilbud til tosprogede børn for at få den optimale indlæring i dansk, for det andet den optimale integration og for det tredje den optimale mulighed for at vende tilbage til det land, som de selv eller deres familier er kommet fra.

Dansk Folkeparti antyder ligeledes i forslaget, at bestemmelserne om modersmålsundervisning undergraver, at dansk er hovedsproget i Danmark. Den opfattelse deler vi bestemt ikke. Dansk sprog skal naturligvis altid være hovedsprog for alle i den danske folkeskole, men det udelukker jo ikke modersmålsundervisning, men siger blot noget om danskfagets status i skolen.

Den sidste bemærkning, om at modersmålsundervisningen ikke skal være et anliggende for det offentlige, men må være for forældrenes egen regning, er jeg for det meste uenig i, men naturligvis ville det være optimalt, hvis forældre, familie og venner til barnet/den unge selv kunne være med og gøre en indsats vedrørende yderligere undervisning i modersmålet, og det mener jeg da godt at man samtidig kraftigt kan opfordre dem til at være.

Men det her forslag fra Dansk Folkeparti må Kristeligt Folkeparti afvise.

Tom Behnke (FRI):

Til gengæld vil Frihed 2000 støtte beslutningsforslaget, ikke mindst fordi det jo er et beslutningsforslag, som jeg selv har fremsat indtil flere gange her i Folketinget, og som Dansk Folkeparti nu vælger at fremsætte.

Vi har ikke valgt at genfremsætte vores forslag i denne samling. Det er ganske enkelt, fordi Folketingets sammensætning ikke er blevet ændret, og det har jo været forudsigeligt, hvordan debatten ville køre i dag, om end jeg er noget overrasket over, at den har været så længe, som den har.

Men det kan være, at vi er på vej i retning mod, at der måske bliver ændret på forholdene. Specielt de mange og lange indlæg, der var fra Socialdemokratiets ordfører, tyder jo på, at man vakler lidt og ikke står helt så stejlt længere, som man har gjort, og det er da positivt. Men jeg tror nu nok, at vi skal hen forbi det næste folketingsvalg, før der for alvor bliver lavet om på det her. Men den tid, den glæde, og det ser vi frem til.

Vi i Frihed 2000 den opfattelse, at det, vi udelukkende skal satse på, er, at udlændinge, der kommer her til landet, hurtigst muligt lærer at tale, skrive og forstå dansk. Vi skal bruge alle de ressourcer, vi kan, på hurtigst muligt at få lært dem det danske sprog.

Hvis det så er sådan, at der er nogle udlændinge, der derudover har lyst til at blive dygtigere til deres eget hjemlands sprog, kultur eller lignende, så synes vi i Frihed 2000, at det er helt fint, og det skal de selvfølgelig have lov til. Vi kunne aldrig drømme om at forhindre eller forbyde udlændinge at blive dygtigere til deres hjemlands sprog, aldrig.

Men vi vil heller aldrig ofre så meget som én eneste skatteyderbetalt krone på den undervisning. Hvis udlændinge vil lære deres eget sprog, deres hjemlands sprog, så må de selv sørge for det, og så må de selv finansiere det. Sådan vil det jo også være for enhver dansker, der drager ud i verden, uanset hvilket land man nedsætter sig i. Hvis man ønsker at fortsætte med at modtage undervisning i dansk eller dansk kultur, ja, så vil man selv skulle betale for det, og sådan bør det selvfølgelig også være i Danmark.

Det er trods alt skatteydernes surt sammenkrabede penge, vi forvalter her i Folketinget, og når vi gør det, bør vi selvfølgelig forvalte dem med omtanke og med omhu, og da skal pengene på det her punkt udelukkende gå til

danskundervisning og ikke til undervisning i modersmål og hjemlandets egen kultur.

Det er jo også en meget særegen dansk foreteelse, det her med, at man bruger så mange penge på at give undervisning i udlændinges eget modersmål. Man har fra nogle ordføreres side påpeget, at det er, fordi modersmålet er en forudsætning for, at man kan tilegne sig et nyt sprog. Det viser internationale erfaringer, siger man. Det er jo noget vrøvl! I hvilke andre lande forefindes det? Det gør det jo ikke i nogen lande, og derfor kan man selvfølgelig ikke lave en international undersøgelse af det her.

Men man vil kunne lave en international undersøgelse, der viser, at blandt voksne mennesker, der har lært deres modersmål, har de, der er gode til modersmålet, også nemmere ved at tilegne sig et andet sprog, frem for dem, der ikke er så gode til det. Det har noget med grammatik og sådan noget at gøre, men det er jo en helt anden historie.

Når vi taler om børn i 5-, 6-, 7-års-alderen, er der ingen tvivl om, at for at lære et andet sprog er der ikke noget, der taler for, at man som forudsætning kan sit eget modersmål. Selvfølgelig er der ikke det.

Hvis det skulle være sådan, og hvis det var rigtigt, så skulle man jo blive ved med at undervise udlændinge i deres eget modersmål i 10 år i folkeskolen, for det er jo den tid, det tager at lære det danske sprog, og så burde man bruge et tilsvarende antal timer på deres hjemlands sprog i 10 år i folkeskolen. Det gør man selvfølgelig ikke, og det er der en god grund til at man ikke gør.

I øvrigt er det jo imponerende at se, at i andre lande, hvor man ikke giver undervisning i modersmål, foregår integrationen af udlændinge langt nemmere og langt hurtigere. Det er jo egentlig imponerende, og det er noget tankevækkende, og derfor bør man selvfølgelig støtte det her beslutningsforslag, som vi i hvert fald i Frihed 2000 bakker 100 pct. op.

Anden næstformand (Henning Grove):
Ordføreren for forslagsstillerne, hr. Christian H. Hansen.

Christian H. Hansen (DF):
Jeg vil da have lov at takke for den debat, vi har haft i dag. Der er kommet forskellige synspunkter frem. Der er kommet nogle synspunkter frem fra nogle partier, som – ja, hvor synspunkterne overhovedet ikke kom bag på mig. Jeg

vidste på forhånd, at sådan var det. Men jeg må sige, at en af grundene til beslutningsforslaget var jo netop den debat, der har været meget i folkeskolen her på det sidste, og som har været ude i kommunerne, hvor de har sendt nogle klare signaler om, at de faktisk ønskede, at denne her modersmålsundervisning blev afskaffet.

Jeg vil gerne rette en speciel tak til Venstre og De Konservative og også Frihed 2000, som umiddelbart lagde op til at ville støtte det her forslag. Jeg ved så, at Venstre og De Konservative måske har noget lignende på banen, og jeg tror, at vi kunne finde ud af et godt fællesskab omkring det her.

Det er altid godt med et fællesskab, og det fællesskab vil vi nok også få efter et kommende valg. Så det ser vi frem til, og så kan vi jo starte med det her.

Det er stadig væk vores opfattelse, at denne her modersmålsundervisning skal afskaffes og på den måde, at hovedsproget i den danske folkeskole skal være dansk. Jeg ved godt, at nogle ordførere har sagt, at det er det også, osv., men det, vi mener, er simpelt hen, at hvis man vil have en anden undervisning i den danske folkeskole end i det danske sprog, når vi snakker modersmålsundervisning, ja, så skal det foregå for egen regning ved siden af. Det er ikke sådan, som nogle har gået og påduttet os, at vi slet ikke vil have, at man skal have mulighed for at lære sproget. Vi vil bare have, at det skal foregå på en anden måde.

Jeg må sige til Enhedslistens hr. Søren Kolstrup – og jeg vil så sige noget til hr. Søren Kolstrup uden at blive vred – at vi må erkende, at vores synspunkter ligger nok så langt fra hinanden, at selv om vi fortsatte denne debat og ikke tog sommerferie, men vi to blev herinde i Folketingssalen og tog en lang debat, ja, så nåede vi ikke til enighed. Det er så forskellen på Enhedslisten og Dansk Folkeparti, og den er – må man sige – markant.

Den er også markant i forhold til fru Anne Bastrup og SF, men det overrasker jo ikke nogen. Det overrasker heller ikke Dansk Folkeparti, at de kom med den holdning her i dag.

Men jeg vil slutte, og så vil jeg sige tak. Jeg synes, det har været en rigtig god debat, jeg synes, vi har fået nogle gode synspunkter frem, og som sagt også tak til dem, der støttede forslaget.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Det er blot to spørgsmål til afklaring: Det ene er, at jeg under denne debat har forstået, at Dansk Folkeparti erkender – og meget oplagt, sådan nærmest aktivt – vigtigheden i, at man behersker det danske sprog. Det er den her med, at dansk, dansk, dansk nu er forudsætningen for at komme ind på arbejdsmarkedet. Indebærer det, er det korrekt forstået, at det betyder, at så vil Dansk Folkeparti deltage i en debat om en effektiv integration? Så kan man have forskellige synspunkter med hensyn til, hvad der skal ske derefter, hvis folk har fået et job, men vil man deltage i en diskussion om en effektiv integration? Det er det ene.

Det andet er: Når man nu har så eget imod modersmålsundervisning, indebærer det så også, at man vil afskaffe de helt specielle regler, som gælder for det tyske mindretal i Sønderjylland?

(Kort bemærkning).

Anne Bastrup (SF):

Nu er jeg jo klar over, at Dansk Folkeparti sådan er i gang at skrive nogle programmer for at finde ud af, hvad det er for en politik, Dansk Folkeparti har.

Jeg vil så godt spørge, om Dansk Folkeparti er kommet så langt i sit programskriveri, at man fortryder, at man stemte imod integrationsloven, for jeg kan forstå, at grunden til, at man har det her forslag, jo netop er, at man vil sikre integrationen.

Ønsker Dansk Folkeparti så heller ikke lænere, at flygtninge skal sendes ud, herunder både forældre og bedsteforældre, hvis børnene begår en eller anden form for kriminalitet, men at man i stedet skal arbejde for at integrere dem?

Vil Dansk Folkeparti være med til at pålægge kommuner at bygge almennyttige boliger, hvis de ikke har nogen, således at kommunerne dér har en mulighed for at anvise boliger til bolig-sociale formål, herunder også til indvandrere og flygtninge, der ikke har så høj en indtægt, at de kan købe en bolig selv. Og vil Dansk Folkeparti i den forbindelse være indstillet på, at man også udnytter den kommunale anvisningsret over for private boligejere, således at man kan opnå det, Dansk Folkeparti jo meget gerne vil, nemlig at flygtninge og indvandrere får nogle ordentlige boligtilbud og bliver spredt, også blandt dansk-talende, således at de på den måde får et

højt niveau i dansk med henblik på bedst mulig integration?

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg vil også gerne sige tak for debatten i dag. Jeg synes, det er vigtigt, at vi har den, og at vi tager den alvorligt. Og jeg vil også gerne spørge Dansk Folkepartis ordfører, om der er initiativer på vej, som går ud på en yderligere styrkelse af dansk, og det vil sige nogle flere ressourcer til folkeskolen, så vi kan gøre den danske undervisning endnu bedre?

Så vil jeg gerne spørge Dansk Folkeparti til slut – og det gælder måske også mange andre – om det, at man har et udvidet antal valgfag sprogligt i den danske folkeskole, i sig selv er noget problem.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Jeg kunne forstå på fru Anne Baastrup – der var mange ting i det, men dette var vel egentlig hovedessensen – at hun spurgte, om vi havde ændret vores holdning omkring vores integrationspolitik. Dertil må svaret være, at det har vi ikke. Der er overhovedet ikke ændret noget i den. Vi står ved de handlinger, vi har foretaget i Folketingssalen, og vi står også ved det, vi tidligere har sagt.

Enhedslistens hr. Søren Kolstrup var inde på vigtigheden af det danske sprog, og det er korrekt, den anerkender vi, det er meget vigtigt.

Vi anerkender også, som jeg også tidligere har nævnt heroppefra, at hvis man skal ud og have et job i det danske samfund, ja, så er det vigtigt, at man behersker det danske sprog på en ordentlig måde. Det har flere eksperter også peget på her for nylig.

Om de specielle regler, der er i Sønderjylland for det tyske mindretal, må jeg sige, at vi har ingen intentioner om, at de skal ændres.

Og hr. Ebbe Kalnæs, hvis spørgsmål gik ud på, om vi ønsker, at dansk bliver styrket i folkeskolen, kan jeg svare fuldt ud: Ja, det gør vi.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jeg kan så forstå, at hr. Christian H. Hansen ikke selv står inde for de bemærkninger, der er til beslutningsforslaget, nemlig at børn skal integreres i det danske samfund. Og jeg kan forstå, at Dansk Folkeparti er ambivalent, og det vil sige, at man ikke vil have dem integreret,

men samtidig ønsker man, at de ikke skal have modersmålsundervisning, fordi de skal integreres. Det er ganske simpelt Dansk Folkepartis politik. Sådan er der jo så meget.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Nej, men jeg synes nu, vi skal give Dansk Folkeparti en sidste chance for at konstatere, hvor vi er henne.

Dansk Folkepartis ordfører sagde: Skal man have et job i det her land, så er det vigtigt, at man kan dansk. Den erkendelse har vi fælles. Men derfra er der selvfølgelig et spring til, om det er ønskeligt eller ikke ønskeligt. Det er klart.

Men så vil jeg gerne have at vide: Hvad er meningen med den her debat? Jeg troede, det var ønsket om, at man skulle lære så meget dansk som muligt, og at man skulle integreres. Det står i forslaget. Derfor vil jeg gerne have at vide: Skal vi tage det her forslag alvorligt, eller skal vi gå ud og brænde det og sige: Man kom til at skrive forkert. Man mente slet ikke det, man sagde – æh bæh buh – man kom til at skrive forkert?

Og så bliver jeg nødt til at spørge en gang til: Hvorfor vil man bevare særreglerne for det tyske mindretal?

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Til hr. Søren Kolstrup: Nu vil jeg jo ikke bruge ord som æh bæh buh og sige, at man kan gå ud og brænde hinandens forslag. Man må jo anerkende, at vi lever i et demokrati, og man må tage de enkelte partiers både beslutningsforslag og andre ting alvorligt, også selv om man ikke har samme holdning. Det kan heller ikke nytte noget, at man nærmest bliver gal; det fører ikke noget. Det fører i hvert tilfælde ikke til en saglig debat.

Men det, som jo for os er ønskeligt med det her, er at få afskaffet denne her modersmålsundervisning i folkeskolen, og hvis man så vil have undervisning i et andet sprog, ja, så må det, som jeg hele dagen har sagt, foregå for egen regning, så må det foregå eksempelvis i aftenskoleregi.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jeg skal altså forstå hr. Christian H. Hansen således, at i hele den debat, vi har haft i dag, om, hvorvidt det er en fordel at have modersmåls-

undervisning eller ej, har hr. Christian H. Hansen så overhovedet ikke talt sandt, for hr. Christian H. Hansen mener jo alligevel ikke, at de her børn skal lære dansk.

Hvorfor har vi så haft den her debat? Hvad er så årsagen til, at vi skal have det her beslutningsforslag, hvis det ikke er af den ene årsag, at Dansk Folkeparti ikke under nogen omstændigheder vil have, at man giver flygtninge og indvandrerbørn en hjælp, således at de kan blive integreret i det danske samfund? Det er kun et ønske fra Dansk Folkeparti om at få lov til endnu en gang at hænge en lille gruppe i det danske samfund ud, således at alle kan sige: Æh bæh buh!

Og jeg siger ikke æh bæh buh til hr. Christian H. Hansen, jeg konstaterer bare, at Dansk Folkeparti i virkeligheden ikke aner, hvorfor vi har brugt 2 timer på at diskutere det her forslag.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Jo, jeg vil gerne sige til ordføreren for Dansk Folkeparti: Vi skal tage hinanden alvorligt, og vi skal tage det, vi skriver i bemærkningerne, meget alvorligt.

Der står i bemærkningerne til det her lovfor- slag, at dansk skal ind med modernismen, og det vil sige, at man ønsker den højeste grad af effektivitet. man kan ikke udtale det stærkere om dansk.

Derfor må det også være rimeligt, at vi får at vide, om det er ud fra et ønske om, at man vil fremme integrationen i det danske samfund. Det er da et meget rimeligt spørgsmål. Ellers er det jo totalt uforklarligt, at man ønsker, det allerede skal ske med modernismen, hvordan det så end skal ske. Det har jeg meget svært ved at se, for jeg går ikke ud fra, at Dansk Folkeparti ønsker, at der skal stå nogle politibetjente og sikre det. Det kunne jeg aldrig drømme om at beskyldte Dansk Folkeparti for, aldrig.

Det andet er så, at jeg må konstatere, at jeg ikke har fået nogen forklaring på, hvorfor der lige præcis et eller andet sted nede i Sønderjylland – sådan helt tilfældigt – skal være nogle særegener for det tyske mindretal, for det er jo et meget vigtigt princip for Dansk Folkeparti at afskaffe modersmålsundervisningen.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 79:

Forslag til folketingsbeslutning om selvstændighedskultur, iværksætteri og innovation på uddannelsesområdet.

Af Helga Moos (V), Brian Mikkelsen (KF), Susanne Clemensen (CD) og Tove Videbæk (KRF).

(Fremsat 25/1 2000).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Margrethe Vestager):

Jeg vil begynde med at konstatere, at hverken jeg eller regeringen som sådan kan tilslutte sig forslaget. Det er sådan set ikke, fordi vi er uenige i forslagens indhold, men fordi regeringen allerede har fremmet nye initiativer til elevens forståelse af selvstændighedskultur, og derfor finder jeg forslaget overflødig.

Der er fortsat brug for en indsats, som kan bidrage til at stimulere interessen for iværksættelse og til at udvikle de menneskelige innovative ressourcer, så de i højere grad kommer til udfoldelse og anvendelse i vores uddannelser og i arbejds- og samfundslivet. Det har vi brug for, det er jeg fuldstændig enig i, for at vi kan udforme det videnssamfund, som vi er ved at opbygge, og for at vi kan magte globaliseringen.

Samtidig kommer vi heller ikke uden om, at en styrkelse af selvstændighedskulturen også drejer sig om holdninger og værdier, ikke bare generelt, men også konkret i dagligdagen, og ikke mindst om viljen og evnen til at se innovation som en kompetence, der kan fremmes og understøttes, også gennem uddannelse.